

20. évf. 2010/5. május

agrárium

AGRÁR- ÉS PIACGAZDASÁG

Ára: 499 Ft

A Magyar
Agrárkamara
lapja

Legjobb időben védekezni
a betegségek ellen!

Hatékonyan a Bayer
gombaölő szereivel.

Falcon – az univerzális

Nativo – a komplett

Prosaro – a specialista

KERTITOX

PERMETEZŐGÉPEK

FÜGGESZTETT, VONTATOTT ÉS MAGAJÁRÓ KIVITELBEN

Kertitox Góllát

EU normákkal megfelelő professzionális kivitelben
8000-4000 l tartálymennyiségben
200 LE, Pótkereg, 11000 Móra plusz 20
200 cm hátsómagasság
Számszámlázással véglegesítés

FARMGÉP

Földművelésügyi és Élelmiszeripari Minisztérium

4031 Debrecen, Széchenyi út 50., Telefon: (00 36) 52 456-754, 454-123, 454-121, Fax: (00 36) 52 456-800
E-mail: kertitox@farmgep.hu, Web: www.kertitox.hu

Tisztelt Olvasó!

Nem túlzás azt állítani, hogy a termőtalaj a legértékesebb erőforrásunk, ám jelenleg képtelenek vagyunk biztosítani a fennmaradását a gyermekeink számára, nem is beszélve az unokáinkról.

Egy ausztrál kutató szerint bő fél-száz esztendő múlva elfogyhat a termőtalaj a világon, a föld túlhasználata és más okok miatt. Egy Ausztráliában megrendezett konferencián a professor bemutatta legújabb tanulmányát, amely szerint a termőtalaj vékonyodásának oka az elhibázott földhasználat és túltermelés okozta erózió, valamint a klímaváltozás. Becslése szerint évente 75 milliárd tonna talaj veszik el világszerte, és mára a világ termőtalajának nyolcvan százaléka mérsékelten vagy jelentősen erodálódott. Kínában az erózió üteme a természetes regenerációs képesség 57-szerese, míg Európában 17-szeres, Amerikában tízszeres, Ausztráliában ötszörös ez a mutató. Ezekből következően a határozott véleménye: „Ha nem teszünk drasztikus lépéseket, a világ termőtalaja akár 60 éven belül is eltűnhet. Ez az élelmiszerárak megugrásához és globális élelmiszerhiányhoz vezethet”.

Az európai talaj a kíméletesebb földhasználat miatt valamivel tovább, mintegy száz évig is kitarthatna, valójában azonban a növekvő népesség okozta keresleti és a világszerte erodálódó földek által kiváltott kínálati nyomás hatására valószínűleg már előbb kimerül.

A kutató szerint a talajt kevesebb szántással, vagyis pihentetéssel kell óvni, ám a talajminőség javítása évtizedeket is igénybe vehet. A biogazdálkodásról úgy vélte, hogy ez a megoldás egyik eleme lehet, ugyanakkor kijelentette, hogy nincs egyértelmű bizonyíték arra, hogy ilyen módszerekkel az egész népeiséget élelmezni lehetne, az időben növekvő igényekről nem is szólva.

A legfrissebb előrejelzések szerint a világ népeisége a jelenlegi közel hétmilliárdról 2050-re több mint kilencmilliárdra nőhet. A tavalyi gabonaválság során a búzakészletek 30 éves mélypontra kerültek, miután a búza és rizs iránti kereslet az elmúlt hét évből hatban túlszárnyalta a kínálatot. A szárnyaló gabonaárak a világ több országában is társadalmi feszültségekhez vezettek, s ez az állapot jelenleg is folytatódik, miként ez a tendencia nem kíméli hazánkat sem...

Szalay Attila

■ Agrárgazdaság

- 4 Szaktudással a válság ellen
- 6 Merre tovább, birtokpolitika?
- 8 Agrártermelésünk a világban

■ Kamara

- 10 A valóságot tükrözze!

■ Agrárstratégia

- 11 A siker stratégiái

■ Interjú

- 13 Innováció az agráriumban

■ Növénytermesztés

- 15 Kiszámíthatóbb terménypiac?

■ Innováció

- 17 Gazda NETREKÉSZ Program

■ Növényvédelmi melléklet

- 18 A búza Fusarium-fertőzöttségéről
- 20 Baktériumtrágyázással a Fusarium-fertőzés ellen
- 22 Ami a csövön kifer...
- 24 Növényvédőszer-hamisítás és illegális kereskedelem

■ Szellemitulajdonvédelem

- 27 Magyarország lekerült a Watch List-ről

■ Állattenyésztés

- 28 A hazai takarmány-előállítás

■ Baromfi melléklet

- 30 A baromfi a legnépszerűbb
- 34 Nemzetközi hírek

■ Kaleidoszkóp

- 42 Fialat gazdák a Közös Agrárpolitikáról

tartalom

Szaktudással a válság ellen

Egyre többet hallani arról, és talán már Görögország példája is ezt erősíti meg, hogy a világgazdasági válság lefolyása W alakú lesz, amelynek a második hullámvölgye még csak most kezdődik. Az amúgy sem könnyű helyzetben lévő magyar mezőgazdaság legfontosabb gondjairól, illetve az általa vezetett sikeres gazdaság pozitív példájáról *Kun Mihályt*, a Magyar Agrárkamara alelnökét, a Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt. vezérigazgatóját kérdeztük.

– A kormányváltás kapcsán sokan latolgatják, az új kormány hozzá fog-e nyúlni, és ha igen, hogyan, agráriumunk talán legégetőbb gondjához, a földkérdéshez. Mi erről a véleménye?

– A jelenlegi magyar birtokszerkezet a rendszerváltás utáni politikai megállapodás, a földkérdés eredményeként alakult ki. Vagyis nem a mezőgazdaság szerves fejlődésének eredményeként jött létre. Ebben a kérdésben tehát fölmerül valamiféle politikai rendbetétel igénye, hogy ne kényszerítsük a magyar gazdálkodókat és a társas vállalkozásokat abba a helyzetbe, hogy nem létező tőkájükből jelentős összegeket kelljen arra áldozni, hogy megvegyék a földterületet a sokkal jobb anyagi és tőkeellátottságú nyugat-európaiakkal szemben. Ez azért is fontos, mert a jelenlegi földértékesítési moratórium 2011 májusában, vagy jobb esetben is 2013-ban lejár.

Azt gondolom, úgy lehet EU-konformmá tenni az ehhez kapcsolódó jogszabályi háttérrel, hogy meg kell nézni, a nagy mezőgazdasági és szántóterülettel rendelkező országokban hogyan oldották meg ezt a kérdést.

Egyrészt az állami tulajdonú földeknek lehetne egy olyan lízingtípusú bérlete, amikor a bérlő földhaszonbérleti díjat fizet, de azzal részben törleszti a föld vételárát is.

Másrészt a magántulajdonú földek értékesítése során fel lehet állítani bizonyos korlátokat, például, hogy csak

és kizárólag az vehesse meg, aki egy „vizsgabizottság” előtt, magyar nyelven számot adott arról, hogy elsajátította a helyes magyarországi mezőgazdasági gyakorlatot, ahogy például Franciaországban is van.

Harmadrészt az is világos, hogy a magyar mezőgazdaság jelentős tőkehiánnyal küzd. A feltőkésítés egyik eszköze lehet, ha a földet, mint olyan vagyontárgyat, amely jelentős tulajdoni értéket képvisel, a vállalkozás vagyona között el lehetne számolni. Így mindjárt nem lenne probléma a hitelezés sem.

Nyilván ezek a kérdések a szakmai síkon túl egyfajta nemzeti érületi kérdésként is felmerülnek, hiszen nekünk Magyarországon nagyon erős a kötődésünk a földhöz. Noha innen nyilván nem vihető el, csak itt művelhető meg, és azt sem szeretnénk, hogy az itt keletkező jövedelem jelentős része külföldre kerüljön.

Ma Magyarországon kb. 500 ezer és 1 millió forint körül lehet különböző helyeken különböző minőségű földet vásárolni, ami Ausztriában ennek akár a 4–5-szöröse is lehet. Tehát valóban nem rossz üzlet pénzt fektetni a magyar termőföldbe. Ezekről a spekulánsoktól azonban mindenféleképpen meg kell védenünk a magyar termőföldet, hogy a hazai gazdák és gazdaságok, még a nagyüzemek is, ne bérlői pozícióban legyenek, hiszen a földhaszonbérlet-fizetési rendszeren keresztül jelentős jövedelem áramolhat ki a mezőgazdaságból.

– A válság tovább mélyítette az agrárgazdálkodók amúgy sem rózsás forgóeszköz-gazdálkodási lehetőségeit. Ezen a téren mi lenne a teendő?

– Magyarország jelentős területein az EU-s és hazai támogatások összegével megegyező vagy annál magasabb földhaszonbérleti díjakat számolnak föl. Vagyis azok a támogatások, amelyek a magyar mezőgazdaság tőkehiányát, tőkeellátottságát vagy forgóeszközhiányát hivatottak fölszámolni, éppen hogy nem az ágazatba kerülnek, hanem olyanok zsebébe, akiknek semmi köze sincs a földhöz.

Azt gondolom, ez így nincs rendjén. Még akkor sem, ha a liberális közgazdászok esetleg azt mondják, ez a piac törvénye. Úgy vélem, nem egyenlő feltételekkel köttetnek ezek az üzletek, tehát ez ellen valamit mindenféleképpen tenni kell. Különösen a mostani időszakban, amikor a piaci viszonyok nem teszik lehetővé, hogy a termelésbe befektetett költségek a vételáron keresztül megtérüljenek.

A magyar mezőgazdaságban a kukoricán kívül hosszú éveken át nem tudunk olyan növényt mutatni, amely stabil jövedelmezőséget biztosítana. A búzára még csak piaci igény sem merült fel, hiszen jelentős búzakészletek vannak jelenleg is a raktárakban. Tehát nem az ár rossz, hanem alig van piac. Az olajosoknak olyan hektikus az ármozgása, ami egy termelő részére kivédhetetlen. A sertésnél az évek között, de éven belül is nagyon ingadozik

az ár. Vagy a tej: 2008 januárjában 100 Ft körül volt egy liter extra tej, 2009 júniusában meg 55 Ft. Vajon mi indokolja ezeket a mozgásokat?

Ma azt láthatjuk, hogy a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termelők, feldolgozók kiszolgáltatottak a kiskereskedelmi áruházláncoknak. Ha csak a tej termékpályát nézzük, a képződött jövedelem 80%-a a kiskereskedelmi hálózatoknál marad. Márpedig a magyar és az uniós gazdák és termelők nem abban érdekeltek, hogy a nemzeti kormánytól vagy az EU-tól a befizetett adókon keresztül alamizsnában részesüljenek, hanem abban, hogy a megtermelt jövedelmet úgy osszák el, hogy abból ők is meg tudjanak élni.

Azt senki sem mondja, hogy a kereskedőknek ne legyen tisztességes haszna, de azt igen, hogy a termelőnek is és a kereskedőnek is tisztességes haszna legyen. Az Unió adminisztrációjának és a nemzeti kormányoknak a hatásköre, hogy megregulazzák és rendet tegyenek a kiskereskedelmi hálózatok környékén. Mert ha a rendszer elemei felborulnak, ha nincs jövedelmezőség, akkor nincs eredmény, ha nincs saját forrás, akkor nincs hitelezés sem, akkor hogyan várjuk el, hogy a jövő érdekében fejlesszenek a termelők?

– Az összes fenti gond, probléma ellenére úgy tudni, hogy a mezőhegyesi gazdaság folyamatosan sikeres tudott maradni. Mi lehet a titka ennek a sikernek?

– A Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt. egy nagy hagyományokkal rendelkező, 1784-ben alapított gazdaság jogutódja. Sok előnyünk, és néhány hátrányunk is van. Az, hogy az utóbbi 6–8 évben folyamatosan sikeresek és nyereségesek tudtunk maradni, egyrészt köszönhető azoknak a hagyományoknak, annak a szakmai, termelési és szervezési kultúrának, ami az évszázadok alatt halmozódott fel.

Másrészt területi előnyeink is vannak, hiszen a szántóterületünk egy 15 km sugarú körben helyezkedik el. A gazdaság egy tagban van, nincsenek benne beékelődések, nem kell tehát másokkal megegyezni abban, hogy mit vessünk.

Harmadrészt nagyon kiváló és teljesen homogén a földjeink minősége. Ez

az ország egyik legjobb talaja, amely a Maros hordalékkúpján terül el.

A negyedik tényező a rendelkezésünkre álló, magas szintű technika és technológia, legfőképp a 80–90-es években megkezdett, és ma is folytatott öntözésberuházás.

2004-ben történt meg a gazdaság privatizációja, akkor a dolgozók többségének a kezébe került a gazdaság, és ez így van most is, nincs benne sem pénzügyi, sem másmilyen befektető. Ekkor egy olyan stratégiát fogadtunk el, amelynek egyik eleme az, hogy egy Európában jól működő, a prémiumtermelők között elhelyezkedő, közepes méretű gazdaság legyünk, amelynek a vezérnövénye a hibridkukorica vetőmag.

A hibridkukorica vetőmag sikeres termesztése és ennek a jövedelmezősége az, ami hosszú távon nyereségesé tudja tenni Mezőhegyest. Az elmúlt hat évben több mint 1,3 milliárd forint nyereséget tudtunk elérni. Látható tehát, hogy kiegyensúlyozottan tudunk gazdálkodni.

Az elmúlt hat évben a hibridkukorica termésátlaga meghaladta a 3,77 t/ha-t, ami megelőzi az amerikai iowai „kukoricaövezet” termésátlagát. Ez egyrészt a kiváló szaktudásnak köszönhető, másrészt a technikai-technológiai rendelkezésre állás olyan, hogy ezt folyamatosan tudjuk garantálni. Ezek a teljesítmények és az az együttműködés, ami a vetőmag-előállító és vetőmag-fajtatulajdonos cégekkel kialakult, az, ami miatt mi „kívánatos” partnerek vagyunk.

Azonban nálunk sem kolbászból van a kerítés. Ha csak a szarvasmarha ágazatot nézzük, 1200 db fejős tehenünk van, ezt az utóbbi években csökkentettük le 1700-ról, mert egyrészt nem tudtuk tovább finanszírozni a veszteségeket, másrészt egy telepre kellett koncentrálni a termelést.

Sajnos a világgazdasági válság újraerősödését mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a hibridkukoricában is jelentős visszaesés tapasztalható. 2010-ben 1900–2000 ha lesz a hibridkukorica területünk, ami tavaly még 2800 ha volt. Ez annak is köszönhető, hogy a válság hatására Oroszországban és Ukrajnában visszaesett a kukoricatermesztés. Ennek ellenére ter-

vünk szerint Mezőhegyes 2010-ben is nyereséges lesz, ha szerényebb mértékben is.

Azért pedig, hogy a likviditásunk is megfelelő legyen, a fejlesztési forrásainkat, tehát az értékcsökkenési leírást, 2010-ben nem szabad fejlesztésekre fordítani, hanem ez a forgóeszköz-feltöltés eszköze lesz. Ez alól csak az öntözésfejlesztés a kivétel, amit tovább folytatunk, mert úgy gondoljuk, hogy egyszer minden válságnak vége szakad, és nekünk akkor olyan állapotban kell lennünk, hogy még „kívánatosabbak” legyünk, és még nagyobb biztonsággal hozzassák a termeltetők Mezőhegyesre a termékeiket.

Bár legutoljára hagyttam, de a sikerünk legfőbb záloga az a 450 dolgozó, aki a gazdaságban dolgozik, akik közül legalább száz felsőfokú agrárvégzettségű szakember. Ez teszi igazán sikeressé Mezőhegyest.

– A saját sikereik alapján milyen tanácsokat adna, az útjukat kereső vagy küszködő magyar agrárgazdaságoknak?

– A legfontosabb, hogy minden termelő jelöljön ki magának egy stratégiai irányt. Nézzen szembe a saját erősségeivel és gyengeségeivel, lehetőségeivel és veszélyeivel – lásd divatos szóval SWOT-analízis. Szembe kell nézni azzal, hogy a bizonyos területeken gazdálkodó termelők abból a területből nem fognak tudni megélni.

Vannak ugyanis olyan hatékonysági tényezők, amelyeket nem lehet megkezelni. A világon mindenütt a birtokösszevonás a jellemző, Nyugat-Európában például 4–6 évente megduplázódnak a birtokméretek. Persze kis méretben is lehet példa értékűen, nyereségesen gazdálkodni.

Legelőször is mindenki nézze meg tehát a saját termőhelyi adottságait, és hogy mik a kitörési pontok a kisebb területeken, például a kertészeti kultúrák, a biokultúrák stb.

A szakmai szervezeteknek pedig az a feladata, hogy olyan utakat jelöljön ki és vázoljon föl, amelyen előre tudnak haladni a gazdálkodók. A legfontosabb tehát a kreativitás, ezt kell a szakmai és a politikai vezetésnek segíteni.

SZB

Merre tovább, birtokpolitika?

Földet akár cégnek is – csak magyar legyen

A hatalomba lépő kabinet egyik legsürgősebb feladata lesz a befagyott hazai földpiac megmozdítása. Vészesen fogy az idő a külföldiek földvásárlási lehetőségeit korlátozó moratórium lejártáig: onnantól pedig valóban nagyon reálisává válik a veszély, hogy a tőkeerős európai befektetők egyszerűen kivásárolják a birtokokat a magyar gazdálkodók talpa alól.

A magyar föld átlaghektárja ma jóval olcsóbb, mint a korábban uniós taggá lett országokban, ráadásul arrafelé a gazdáknak van pénzük birtokvásárlásra, míg magyar társaiknak nincs, vagy csak nagyon korlátozottan. Ehhez még hozzájön az is, hogy a hazai pénzintézetek többsége állami garanciavállalási rendszer híján földvásárlás hitelezésébe nem szívesen vág bele.

A jelenleg hatályos jog is erősen korlátozza a magyar földpiacot: ma kizárólag magánszemélyek vásárolhatnak összesen legfeljebb háromszáz hektárnyi, vagy hatezer aranykoronát érő birtokot, a legális vásárlásból a tőkeerős, cégszerűen működő ágazati vállalkozások ki vannak zárva – függetlenül attól, hogy tisztán magyar tulajdonúak-e vagy sem. Mindezek ismeretében a uniós csatlakozásunkkor lehetőséget kaptunk arra, hogy 2011. május 1-jéig korlátozzuk a tőkeerős külföldiek akár gazdálkodási, akár spekulációs célú legális földvásárlását. Ez a lehetőség egy szűk év múlva tehát elvileg megszűnik, mi azonban szeretnénk újabb három esztendőre meghosszabbítani a korlátozás hatályát. Ennek érdekében – az eddigi ellenzék kissé nehezen érthető zúgolódásától kísérvé – a kormányciklus utolsó heteiben a Gráf József vezette agrárkabinet hivatalosan benyújtotta az erre vonatkozó kérelmet Brüsszelben.

Jelentés már van

Kérelmünk sorsa azonban kétséges, szinte biztosnak vehetjük, hogy a nevezetes alapelv jövő májustól nálunk is érvényesülni fog. Annál inkább,

mivel az Európai Tanács tavalyelőtt készítettett egy jelentést a tárgyban (nemzetközi kutatócsoporttal, benne két magyar taggal), ebben pedig egyebek közt az áll, hogy a 2004-ben felvett EU-tagállamok földbérleti díjai távolról sem alakultak sokszzerűen a csatlakozásuk után. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy – szó szerinti idézet következik – „a földpiaci ármozgások kockázatai a korlátozások 2011-es tervezett feloldása után is kezelhetők lesznek”. Mostani kérelmünkben ehhez képest túl sok új elemet felmutatni pedig aligha tudunk.

A vagyon, amiről beszélünk, irdatlanul nagy. Papíron, vagyis becsült értékben előterjesztés szerint – a nemzeti vagyon negyedét teszi ki a gazdálkodási célú termőterület. Magyarország összes területe 9,3 millió hektár, melyből az erdőket, nádasokat és halastavakat is magában foglaló, valamilyen művelésre alkalmas birtoktömeg nagysága 7 millió 768 ezer hektár volt 2008-ban. Az európai országokkal összehasonlítva rendkívül magas, 62 százalék feletti a használt mezőgazdasági terület aránya (EU-átlag 2008-ban: 41%), ez 2008-ban 5 millió 790 ezer hektárt tett ki. A mezőgazdasági terület 78 százaléka szántóterület, 17 százaléka gyep. A konyhakert, a gyümölcsös és a szőlőterület részaránya együttesen 5 százalék.

Ez a kincs azonban ma nagyon rosszul hasznosul. A csaknem 6 millió hektár használt terület 2,6 millió tulajdonos birtokában van. Legnagyobb közöttük az állam a maga 1,95 millió hektárjával (ebből mintegy 1,2 millió hektár erdő), a többi pedig döntően

magánszemély, átlagosan alig kéthektáros birtokokkal. A terület bő kétharmadát bérlet vagy valamilyen egyéb megoldás révén más műveli, az életvitelszerű szántóföldi gazdálkodás általános minimumának tekintett, legalább százhektáros saját tulajdonú területtel a gazdálkodók alig 5 százaléka rendelkezik.

Elaprózva

Az elaprózottság drasztikusan rontja a hatékonyságot, helyenként extrém helyzeteket is teremt. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) például Dél-Csongrád megyében elvégzett egy költségelemzésen alapuló tesztüzemi mérést, amiből kiderült, hogy az aktív gazdálkodási időszakban a bérelt földön gazdálkodó vállalkozások gépköltségeinek felét a területek pusztta megközelítése tette ki. Ilyen körülmények között kell tehát azt mérlegelnünk, mit is ér a gyakorlatban a magyar termőföld, mit is kell és milyen eszközökkel megvédeni az úgynevezett „karvalytőkétől”.

A mindennapos üzleteléssel foglalkozó szakemberek szerint viszont kevés olyan nehezen megközelíthető és megbízható adatokkal le nem írható szelete van a magyar üzleti életnek, mint a termőföldpiac. A forgalom pangásáról és a mesés meggazdagodás lehetőségeiről egyaránt érkeznek hírek, de még egy falu környékén sem lehet egyértelmű átlagát számolni, az értékek szinte méterenként eltérnek egymástól. Ráadásul az üzletek jelentős, ám a tényleges összegzést erősen befolyásoló része egyelőre kerüli a nyilvánosságot: a becslések szerint e pilla-

natban nagyjából az összes művelhető terület ötöde-hatoda, mintegy 1 millió hektár van zsebszerződéssel külföldiek birtokában. Márpedig ez tekintélyes vagyon. De megmondhatatlan, hogy pontosan mekkora, „minek is a hányada”.

Általános alapvetésként elfogadjuk, hogy a Dunántúl a maga 1–1,5 millió forintos hektáronkénti átlagával drágább, mint az Alföld (400–600 ezer forint), Debrecen és környékét, valamint Pest megyét kivéve, ahol gyakori a kétmillió ár is.

A ténylegesen a termelésből élő hazai agrárvilág ugyan ma inkább a fennmaradásért küzd, mintsem, hogy nagyobb arányú birtokszerzésben gondolkodhatna, ám a netán ilyesmire mégis képes tőkeerős hazai vállalkozásokat – „cégszerűségük” miatt – a jog e pillanatban eleve kizárja a lehetséges vásárlók közül, mivel ma csak magyar magánszemélyek vehetnek termőföldet. (Rajtuk kívül csak az állam, illetve meghatározott körülmények között önkormányzatok, illetve egyes alapítványok. Elvileg külföldi is legálisan vásárolhat magyar termőföldet, de csak akkor, ha legalább három éve Magyarországon életvitelszerűen tartózkodik, és igazoltan agrárgazdálkodásból származó saját árbevétele is van.)

Megoldás akad

A rossz hasznosulás, a szétaprózódott birtokviszonyok és a bonyolult bérletrendszer találkozik szembe tehát a csekély hazai vásárlóerővel, és lényegében itt érkezünk el minden bajok már emlegetett forrásához, hogy földvásárlásra a termelésből élő magyar

parasztnak nincs pénze, külföldi versenytársának meg van. Ezért a kormányoknak – ha a papírformának megfelelően kudarcot vall a generális korlátozás fenntartásáért indított uniós csatában – valamilyen céltudatos belső szabályozással kell előállnia. Elvileg ebbe némi „egyéb típusú” korlátozás is belefér. Például, miként Dániában, előírhatunk bizonyos, hivatalos állami nyelven teendő magas szintű gazdálkodási vizsgát annak, aki termőföldet akar venni. Vagy a helyi gazdaközösségek kezébe adjuk a döntést: befogadják-e maguk közé a területükön birtokot vásárolni kívánó új társat. Netán élünk a legelterjedtebb, bár egyben legkönnyebben kijátszható megszorítási lehetőséggel (szlovák, román és balti példák nyomán) és előírjuk a meghatározott idő óta valóságosan fennálló, hivatalosan igazolt helyben lakást. Érdekes, hogy Font Sándor, eddigi fideszes agrárbizottsági elnök (és a párton belül továbbra is meghatározó szakpolitikus) szerint különösen fontos és követhető modellnek tekinthető francia földszerzési rend: ott a nemzeti földalapnak elővásárlási joga van minden francia hektárra. Ez szerint bőven elég ahhoz, hogy az állam kézben tartsa saját földjének sorsát.

A másik megoldás a magyar termelők birtokszerzési lehetőségeinek bővítése. Ennek érdekében várhatóan gyorsan módosítják a földtörvényt. A Fidesz mindenképp előtt a helyben lakó gazdák elővásárlási, illetve előhaszonbérleti jogát szeretné jogszabályba foglalni. Ezután (miként az első Orbán-kabinet idején, 2001–2002-ben), következő lépésként ismét rendkívül kedvező, akár húszéves, nagy kamattámogatású hitellel segíté-

nék a földvásárlást tervező családi vállalkozásokat, s ezzel párhuzamosan akár az állam tulajdonában lévő, mintegy félmillió hektár, ma bérlettel hasznosított szántóterület egy éven belüli piacra vitelével is élénkíthetik a piacot.

Ez utóbbi volna egyébként a legradikálisabb, üzleti jellegű termőföldvédelmi eszköz. Az így befolyt pénzből pedig további területek megszerzése és továbbértékesítése válna a magyar gazdaságok számára lehetővé. Hogy az állammal már korábban megkötött, tíz-húsz éves – zömmel nagy agrártársaságokkal megkötött – bérleti szerződések sorsa mi lehet, egyelőre nem tudni. Jogszabály a bérelt terület tulajdonjogának eladását nem korlátozza, annak lejártakor pedig tárgyalhatnak a felek a továbbiakról. A gazdák földvásárlásához egyébként egy tavalyi uniós döntés eredményeként még további három évig állami támogatás is adható, ennek összege idén négy milliárd forint, fele közvetlenül a vásárláshoz, a többi kamattámogatásként vehető fel.

„Céges pénz” a piacon?

Speciális megoldásként – lapunk zártakor még bizalmas információként – az is felmerült a kormánypárt környékén, hogy esetleg a száz százalékban hazai tulajdonú, „statisztikai szempontból döntően agrárjellegű bevételekkel rendelkező” cégek forrásait is be lehetne vonni a magyar érdekeltségű földpiac élénkítésébe. Ennek kockázatai jól ismertek: a vállalkozások tulajdonrészei adhatók-vehetőek, és azokat akár külföldiek is megszerezhetik, így pedig a kapcsolódó földvagyyon is idegen kézbe kerülhet. Lapunk azonban úgy értesült, hogy a kormánypárt szakértői körében azt is erősen vizsgálják, ennek kivédésére milyen érdemi garanciarendszert lehetne kiépíteni. Ilyen lehet például, hogy egy esetleges tulajdonváltást a földbirtokot megszerző vállalkozások esetében előre engedélyeztetni kellene, vagy a váltás után a megszerzett birtokot kötelezően fel kellene ajánlani megvételre az államnak.

A földhasználat megoszlása a különböző gazdálkodási szektorok között (2008)

Földhasználók	Összes terület (hektár)	Fajlagos terület (egység/hektár)
Magánszemélyek	3 294 260	9,38
Szövetkezetek	340 052	307,46
Gazdasági társaságok	2 715 843	302,53
Egyéb	284 647	102,06

Forrás: FVM

Tamás Gábor

Agrártermelésünk a világban

A magyar agrárgazdaság jövőjéről zajló politikai vitákban az elmúlt években néhányan felvetették: stratégiai termékeinkkel ármeghatározókká kell válnunk a világban. Ez a cél azonban illúzió, mivel Magyarország méreteinél fogva a világ agrártermelésének csak igen kis hányadát adja. Összehasonlítható termelésiérték-adatok hiányában ezt részben a külkereskedelmi arányok, részben az agrártermelés indexei alapján szemléltethetjük.

Hazánk a világ agrárexportjából évtizedek óta 1% alatti arányban részesedik, noha nettó agrárexportőr ország lévén a kivitelből való részesedésünk értelemszerűen meghaladja a termelésben képviselt arányunkat. 2007-ben a világ agrárexportjából 0,68% arányban részesedtünk (1. táblázat). Sajnálatos módon az elmúlt két évtizedben ez az arány enyhén csökkenő tendenciát mutatott: a maximumát 1991-ben érte el 0,8%-kal. A világ agrárimportjából való részesedésünk ugyanakkor meredeken növekedett, a 2002. évi 0,28%-ról 0,4%-ra emelkedett 2007 végére (2. táblázat).

Ha a világ és Magyarország agrártermelésének a rendelkezésre álló indexeit elemezzük, azt tapasztalhatjuk, hogy az 1989–1991. évek átlagát 100-nak véve a világ agrártermelése 2002-re 27,2%-kal emelkedett, míg a magyar agrártermelés ugyanezen időszakban 17,1%-kal csökkent. Így nyilvánvaló, hogy ezen időszakban a világ agrártermelésében képviselt arányunk közel felére esett vissza. A 2002. évet követő időszakban folytatódott ez a tendencia, a világ agrártermelése továbbra is évről évre növekedett, ezzel szemben a hazai mezőgazdasági termelés stagnált: 2004-ben jelentősen emelkedett, a többi évben viszont nem érte el a megelőző évit.

1. táblázat. A világ, az EU és Magyarország agrárexportja, millió USD

Év	Világ	EU-27	Magyarország	Magyarország/ világ, %	Magyarország/ EU-15 (extra- EU), %
2002	442 519	199 832	2 635	0,60	4,98
2004	607 388	289 081	3 585	0,59	5,26
2006	722 065	333 237	4 155	0,58	4,92
2007	876 410	393 987	5 977	0,68	6,08
2008	0	0	8 480		7,53

Forrás: FAO adatbázis; EUROSTAT adatbázis; KSH

2. táblázat. A világ, az EU és Magyarország agrárimportja, millió USD

Év	Világ	EU-27	Magyarország	Magyarország/ világ, %	Magyarország/ EU-15 (extra-EU), %
2002	464 828	204 896	1 292	0,28	1,97
2004	637 497	293 480	2 284	0,36	2,61
2006	746 631	333 792	2 944	0,39	2,90
2007	903 431	404 982	3 684	0,41	2,97
2008			5 664		3,83

Forrás: FAO adatbázis; EUROSTAT adatbázis; KSH

A termelési arányokat figyelve kedvezőbb képet kapunk, ha termelésünket az EU-éhoz viszonyítjuk. Az EU-27 agrártermelésének értéke 2008-ban alapáron számolva 381 212 millió euró volt, míg a megfelelő magyar adat 7825 millió euró, azaz 2,1%-át tette ki az Unióénak. Vizsgálódásainkat azért is indokolt elsősorban az EU-ra összpontosítani, mert az Unió mind agrárexportunkban, mind pedig importunkban rendkívül fontos helyet foglal el (a 2009. I–XI. havi kivitelünkéből 84,4, behozatalunkból 92,6%-ban részesedett). A csatlakozással az EU jelentősége a magyar agrárgazdaság számára tovább növekedett, noha az elmúlt évek tendenciája is azt mutatta, hogy az ágazat behozatalában nagyobb ütemben növekszik az Unió jelentősége, mint a kivitelünkben. *E kedvezőtlen tendencia megfordítása érdekében a hazai agrár-*

és élelmiszer-ipari termelésnek meg kell találnia a réseket az uniós országok élelmiszerpiacain és a hazai piacon is fel kell vennie a versenyt a tagországok konkurenciájával. A piaci igényekhez jobban alkalmazkodó termeléssel, bővülő termékinálattal lehet ennek realitását megteremteni. Komoly piacfeltárással és az annak eredményeihez igazodó termékszerkezet kialakításával, termékfejlesztéssel és a termékek megfelelő helyzetbe hozásával megtalálhatjuk azokat a piaci szegmenseket, amelyekben be lehet törni más országok piacaira, illetve meglévő pozícióink is erősíthetők.

A növényi termékek közül több olyan is van, amelynek termelése – ha a világhoz hasonlítva nem is, de az EU-éhoz képest – jelentősebb volument képvisel. A gabonafélék közül a két legnagyobb volumenű termék a búza és a kukorica. A hazai búzatermelés szélsőséges ingadozást mutatott, így a világtermelésből való részesedésünk is 0,53 (2003), illetve 0,95 (2004) százalék között ingadozott. Ugyanezen időszakban az EU-hoz viszonyítva 2,6, illetve 4,0%-ot értünk el. A világ kukoricatermelése növekvő tendencia mellett ingadozik és ugyanez mondható el az EU-ról is. Miközben a világ kukoricatermeléséből hazánk csak nagyjából 1%-ot képvisel, az EU-hoz

viszonyítva egyes években megközelítjük az ottani termés 15%-át.

Napraforgómag-termelésünk – bár ugyancsak szélsőséges értékek között ingadozik –, a világtermelésből 3–5%-ot tesz ki, míg az EU termeléséhez viszonyítva 15–22% között mozog, tendenciájában pedig növekvő (3. táblázat).

Ha ugyanezen növények betakarított területeit hasonlítjuk a világ területi adataihoz, akkor Magyarországra vonatkozóan a gabonafélék esetében rendre alacsonyabb értékeket kapunk, mivel *termésátlagaink* jelentősen meghaladják a világ átlagát. Búza esetében ez azt jelenti, hogy miközben Magyarországon a búza betakarított területe csak 0,5%-át teszi ki a világ hasonló adatának, eközben termésátlagaink a világátlagnak – évről-évre függően – 1,6–1,8-szorosát is elérhetik. Az EU-hoz viszonyítva fordított az arány: a területi adatok 4–4,5%-ot képviselnek, miközben búza termésátlagaink 70–90%-át teszik ki az EU termésátlagának (4. táblázat).

Kukorica esetében a 2003. és a 2007. évi rossz hazai termésátlagot kivéve rendszeresen meghaladták hozamaink a világ átlagát, ugyanakkor az EU-étől többnyire elmaradunk. Napraforgómag termésátlagaink viszont rendre meghaladják a világ és az EU termésátlagait.

Zöldség- és gyümölcsstermelésünk sem a világgal, sem az EU-val való összehasonlításban nem mutat ilyen magas arányokat. A világ zöldségstermeléséből hazánk mindössze 0,25–

4. táblázat. Főbb gabonafélék és ipari növények termésátlagának összehasonlítása a világgal, illetve az EU-val

Megnevezés	2002	2004	2006	2008
Búza, termésátlag (t/ha)				
Világ	2,6881	2,9171	2,8565	3,0861
EU 27	4,9698	5,6168	5,0824	5,6724
Magyarország a világ %-ában	130,99	175,43	142,55	162,77
Magyarország az EU %-ában	70,85	91,11	80,12	88,56
Kukorica, termésátlag (t/ha)				
Világ	4,4060	4,9447	4,7528	5,1094
EU 27	6,4999	7,1566	6,5424	7,0798
Magyarország a világ %-ában	115,21	141,59	143,42	146,23
Magyarország az EU %-ában	78,10	97,83	104,19	105,53
Napraforgómag, termésátlag (t/ha)				
Világ	1,2597	1,2157	1,3178	1,4243
EU 27	1,5453	1,8379	1,7373	1,8973
Magyarország a világ %-ában	147,53	203,37	167,73	187,44
Magyarország az EU %-ában	120,26	134,52	127,23	140,71

Forrás: FAO-adatbázis

0,18%-ot képvisel, és az arány csökkenő. Az EU-hoz viszonyítva 2–3%-os az arányunk. Gyümölcsstermelésben a világ termeléséből való részesedésünk 0,23–0,35% közötti, míg az EU-nál itt 1,9–2,7% körüli arányt tapasztalhatunk. Kiemelkedik ebből az almatermelés, ahol a rendszerváltás utáni csökkenést követően részesedésünk a 2002. évet követő időszakban stabilizálódott és 4,15–5,4% között alakult.

Az *állatállománnyal* kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy míg a világban minden fontosabb állatfaj (szarvasmarha, sertés, tyúk és juh) állománynövekedést mutatott fel az elmúlt évek so-

rán, addig Magyarországon valamennyi állatfajnál drasztikusan visszaesett az állomány. Mind a világ, mind pedig az EU állatállományához képest alacsony és csökkenő értékeket mutatnak a hazai adatok. 2008-ban az EU-hoz viszonyítva a legalacsonyabbat a szarvasmarha állomány mutatta, nem egészen 0,8%-ot, majd a juh következett 1,2%-kal, a sertés 2,2%-kal, és a legmagasabb értéket a tyúkállomány esetében tapasztalhattuk: 2,3%-ot.

Hústermelésünk a világénak ma már alig több mint 0,3%-át adja, miközben a kilencvenes évtized elején még 1% körül volt a részesedésünk. Az EU-éhoz viszonyítva sem jelentős (és szintén csökkenő) a hústermelésünk, aránya mindössze 2% körüli.

A *tojás* termelése esetében hasonló a helyzet, de itt a világtermelésből még mérsékeltebb, 0,25% az arányunk. Az Unió tojástermelésének mintegy 2,5%-át adják a magyar termelők. A tendencia – mindkét vonatkozásban – csökkenő.

A *tejtermelésünk* arányai is mérséklődnek. A világ tejtermeléséből 0,27%-kal, az Európai Unióéból 1,2%-kal részesedünk.

A baromfi-hús termelésünk az EU-hoz viszonyítva nem tekinthető csekélynek: mintegy 3,4%, de míg a kilencvenes évtizedben 5% körül, esetenként a fölött alakult, az ezredforduló után érzékelhetővé vált a csökkenés.

Dr. Kapronczai István

Agrárgazdasági Kutató Intézet

3. táblázat. Főbb gabonafélék és ipari növények termelése a világtermeléshez, illetve az EU termeléséhez viszonyítva

Megnevezés	2002	2004	2006	2008
Búzatermelés (ezer tonna)				
Világ	574 747	632 710	605 069	689 946
EU 27	133 631	149 395	126 657	150 338
Magyarország a világ %-ában	0,68	0,95	0,72	0,82
Magyarország az EU %-ában	2,93	4,02	3,46	3,76
Kukoricatermelés (ezer tonna)				
Világ	604 918	729 212	706 311	822 713
EU 27	60 209	71 996	55 958	62 853
Magyarország a világ %-ában	1,01	1,14	1,17	1,09
Magyarország az EU %-ában	10,17	11,57	14,80	14,26
Napraforgómag-termelés (ezer tonna)				
Világ	24 499	26 062	31 353	35 643
EU 27	5 368	6 830	6 815	7 100
Magyarország a világ %-ában	3,17	4,55	3,77	4,12
Magyarország az EU %-ában	14,47	17,37	17,32	20,68

Forrás: FAO-adatbázis

A valóságot tükrözze!

Segít a kamarai tanácsadó!

Az egységes támogatási kérelemben az idén már húsz jogcímhez kapcsolódva lehet a támogatási, illetve kifizetési igényeket bejelenteni, de kizárólag elektronikusan, ügyfélkapus azonosítással. A benyújtási határidő 2010. május 15. – mivel 15. hétfővégre esik, így 17. –, és a késve érkezett kérelmek esetében, hiába hibátlanok, a támogatási összeg minden munkanappal egy százalékkal csökken. Az egységes kérelem adatváltoztatások bejelentésére is szolgál, a mellékleteket azonban továbbra is postázni kell. A kérelem befogadásának egyik feltétele pedig a saját névre szóló bankszámlaszám – figyelmeztet *Téli Róbert*, a Magyar Agrárkamara főosztályvezetője.

Ebben az évben a nem termelő mezőgazdasági beruházásokhoz és az agrár-környezetgazdálkodási program megvalósításához elnyert támogatások kifizetési kérelmét is az egységes kérelem részeként kell feltölteni. Az utóbbit azonban mindaddig nem teheti meg a gazdálkodó, amíg nem nyújtotta be területazonosítási kérelmét. Ezek mellett új jogcímként belekerült az egységes kérelemben az agrár-erdészeti rendszerek létrehozásának, az erdő-környezetvédelmi intézkedéseknek, valamint az erdő-környezetgazdálkodási programoknak a támogatása. Most kell kérniük a többlettámogatást a Natura 2000, illetve kedvezőtlen adottságú területeken (KAT) gazdálkodóknak is. A legtöbb gazdálkodót mégis valószínűleg az egységes területalapú támogatás érinti, amelyet az idén a tavalyihoz hasonlóan a SAPS rendszer keretében folyósítanak. Fontos változás az előző évhez képest, hogy a dohány termesztéséhez kapcsolódó nemzeti támogatás már nem igényelhető. A dohány, illetve zöldség-gyümölcs szerkezetátalakítási támogatást pedig nem kell jelölni a kérelemben, hanem külön rendelet szerint, papír alapon kell nyilatkozni a programban való részvételi szándékról. (A jogcímekeket, részletes feltételeket a 34/2010. (IV. 9.) FVM rendelet tartalmazza.)

Az egységes elektronikus kérelemben továbbíthatók az adatváltozások is: módosítás, pontosítás, visszavonás, másodvetés. Postán kell azonban beküldeni a földhasználó személyének megváltozását igazoló okmányt. Az egységes kérelemben ugyanis mindig a területeket jogszerűen használni kell bejelentenie a valóságnak megfelelő adatokat. A gazdálkodók bejelentési kötelezettsége az összes hasznosított területre vonatkozik, tehát azokat a táblákat is fel kell tüntetni a kérelemben, amelyekre nem igényeltek támogatást, illetve amelyek nem érik el az egyes jogcímekeknél meghatározott minimális támogatható méretet. Az egységes kérelemben meg kell jelölni azokat a táblákat, amelyeket öntözni fognak a gazdák. Emellett azt is jelezni lehet, ha észre veszik, hogy a térképen ott van blokkhatár, ahol fizikai határ nincs, vagy fordítva. Az erre vonatkozó változásvezetési kérelmet azonban csak akkor érdemes benyújtani, ha teljesen biztosak a dolgukban, mert annak kivizsgálása hosszabbítja az ügyintézt.

Figyelem! Az egységes kérelem mellékleteit továbbra is postán kell beküldeni az Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz, illetve az erdészeti vonatkozású jogcímekeknél a leveleket a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal illetékes területi szervének kell címezni. A mellékletekben szereplő adatok változásait szintén papíron kell bejelenteni, ahogyan az esetleges külső elháríthatatlan okokat (*vis maior*) igazoló dokumentumokat is. Az agrár-környezetgazdálkodási ökológiai célprogramok támogatottjainak pedig a területazonosítási kérelmükhöz kapcsolódóan kell postázniuk az ökológiai ellenőrző szervezet igazolását a terület nyilvántartásba vételéről.

Az egységes kérelem elektronikus kitöltő és benyújtó felülete az MVH honlapján (www.mvh.gov.hu) külön menüpontból érhető el az ügyfélkapus azonosítás után. Azon az ügyfélre vonatkozó adatok, a hasznosítási kód és a blokk típusának megadásával az is ellenőrizhető, hogy a gazdálkodó mely támogatások/kifizetések igénylésére jogosult az adott területre. A kitöltéshez azonban még így sem árt a rutin, ezért bármilyen kis bizonytalanságnál érdemes a benyújtásban jártas szakemberek segítségét kérni azoknak is, akik saját ügyfélkapuval rendelkeznek. A hibás kérelem ugyanis a támogatás elvesztésével járhat. A Magyar Agrárkamara Gazdálkodói Információs Szolgálatának tanácsadója az országban 200 helyen állnak ez ügyben is a gazdálkodók rendelkezésére. Az előző évhez hasonlóan korszerű informatikai háttérrel, szakmai hozzáéréssel várják most is az információkat igénylő gazdálkodókat.

Hasznos információkért látogassa meg a www.kolcsonos-megfeleltetes.eu és a <http://umvp.agrarkamara.hu> oldalakat.

**Magyar Agrárkamara
Gazdálkodói Információs Szolgálat**

„Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa.
Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatásával.”

Magyar Agrárkamara
Gazdálkodói Információs Szolgálat

A siker stratégiái

A mezőgazdasági termelés az Európai Unió legtöbb országában nehézségekkel küszködik. A világ más tájaihoz képest drága a termék-előállítás, alacsonyak a felvásárlási árak, az egyensúly csak támogatásokkal tartható fenn. Nincs ez másképp Magyarországon sem, csak éppen a mi mezőgazdasági termelésünk még az uniós átlaghoz képest is lemaradásban van. Most induló cikksorozatunk sikeres hazai agrárvállalkozások példáin keresztül kívánja bemutatni a talpon maradás, az eredményesség lehetséges útjait.

– A vállalkozásunk állattenyésztés nélkül, pusztán növénytermesztő vállalkozásként indult – kezdi a bemutatkozást *Szalai András*, az *Agro-Produkt-Handel Kft.* ügyvezető igazgatója. – Jelenleg három üzletágunk van, amely változó hatékonysággal működik. Az első a növénytermesztés és a szolgáltatás. 1800 hektár bérelt területen gabonatermesztéssel foglalkozunk. Jelentős gépparkkal rendelkezünk, így elég nagy a növénytermesztéshez kapcsolódó szolgáltató kapacitásunk is. Másik ágazatunk a mezőgazdasági gép- és alkatrész-kereskedelem, ami azonban erősen pályázatfüggő. A harmadik egy gabona-, illetve termékkereskedelmi üzletág, amely elsődlegesen exporttevékenységet folytat. Innen Győr környékéről egyrészt Szlovákia, másrészt Ausztria, harmadrészt a Duna közelségét kihasználva Németország felé nyílik számunkra kijutási lehetőség. Cégünk a régi tulajdonlás folytán elég jelentős nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, amit próbálunk kihasználni.

Ezen a három lábon próbálunk megállni, bízva abban, hogy a mezőgazdaság eme három szektorából valamelyik mindig működőképes lesz, és oda próbáljuk a hangsúlyt áthelyezni. Igyekszünk rugalmasak lenni és úgy átcsoportosítani az erőinket, hogy fenn tudjunk maradni a hullámok között.

– A szentesi *Pankotai Agrár Zrt.* főképp sertésenyésztéssel és -hizlalással foglalkozik, a két sertéstelepen 2000-

2200 kocával – mutatja be a gazdaságot *Földi János* vezérigazgató. – A talpon maradás legfontosabb feltétele úgy gondolom az, hogy egyrészt a termék feleljen meg a piaci igényeknek, másrészt igyekezni kell a költségeket olyan szinten tartani, hogy a termelés versenyképes legyen, az ármozgások ellenére is. Ezen az eladott termék és az input anyagok ára is értendő.

Ami pedig a jövőt illeti, tartósan akkor tudunk versenyképesek maradni, ha ugyanazt tesszük, mint a versenytársak Európában, hiszen ez egy elsősorban európai piac. Nekünk is olyan technológiai fejlesztéseket kell végrehajtani, ami hosszú távon lehetővé teszi ennek a versenyképességnek a fennmaradását. Ehhez fejlesztési támogatások igénybevétele szükséges.

– Gazdaságunk növénytermesztéssel és állattenyésztéssel is foglalkozik. Az árbevételünk kétharmadát az állattenyésztés adja – mondja *Petrovszki Attila*, a békés megyei kétsopronyi *Rákóczi Mezőgazdasági Szövetkezet* elnöke. – A szarvasmarha ágazatunk 3,5 millió liter tejet állít elő. Sajnos a tavalyi tejárakkal ez most a „nullás” ágazatok közé tartozik. A sertésenyésztésünk tavaly kicsi pluszt hozott, de az előző két évben az is veszteséges volt. Ha idén a 260–270 forint körüli ár nem változik, ez az év sem lesz nyereséges. Reményeink szerint ezen a helyzeten javítani fog az idén áprilisban átadott új, korszerű technikával felszerelt fiaztatónk és malacnevelőnk.

A gazdaság 1000 ha bérelt területen folytat növénytermesztést, ennek több mint kétharmada vetőmag-előállítás. Ennek az ágazatunknak a piaca a búza-vetőmag lenne, ha lenne piaca. De e tekintetben sem a tavalyi, sem a tavalyelőtti év nem volt kiemelkedően jó, és sajnos az idej sem várható, hogy az lesz. A vetőmagbúza ára a malmi búza árától függ, ha az nagyon alacsony, a gazdák nem áldoznak vetőmagra.

Az idej évben tehát nem tudjuk megmondani pontosan, hogy mi lesz a húzónövényünk. Próbáljuk a termelésünket a szerződött növények felé elvinni, ami nagyobb biztonságot jelent. Ez esetünkben lehet a popcorn kukorica, a mák, a durumbúza, a vetőmagborsó, az olajretek. Nincs tehát jó helyzetben a növénytermesztés, de a gazdaságunk több lábon állása biztosítja azt, hogy nehézségeink ellenére is működőképesek vagyunk.

Az *Orosfarm Zrt.* 2700 hektár földterületen gazdálkodik – kezdi a szövetkezet bemutatását *Fésű Istvánné*, főkönyvelő. – Fő növényeink a búza, a kukorica és a napraforgó. Eddig mindig úgy tudtuk értékesíteni a terményeinket, hogy tudtunk belőle fejleszteni. Az készleteinket egyrészt a saját korábbi partnereink felé, másrészt kereskedő cégeken keresztül próbáljuk értékesíteni. Lévéen hogy itt Orosházán eléggé közel vagyunk a román határhoz, igyekszünk minél nagyobb exportot bonyolítani. Bár most januárig eléggé felhalmozódtak a készleteink, május elejéig sikerült a tárolóinkat szerencsésen kiüríteni. A területeink a gabonán kívül zöldborsót és más zöldszén-növényeket is termesztünk, ami a konzerviparba megy. Sajnos ennek a volumene némiképp visszaesett.

Nagy kérdés most számunkra, hogy mit fog okozni a víz a földeken. Szerencsére nálunk, Békés megyének azon a részén, ahová a mi területeink esnek, nincsen túl nagy belvíz, és a jég is elkerülte. Talán egy kicsit a mostani sok csapadék az, ami kezd aggasztó lenni. Kérdés, hogy ez hogyan fogja az árakat befolyásolni. Valószínűleg sok helyen nem is fogják tudni a termést betakarítani, ami egyrészt emelheti az árakat, ugyanakkor viszont a termény minőségét jelentősen ronthatja.

SZB

Innováció az agráriumbért

A Magyar Innovációs Szövetség (MISZ) csaknem két évtizede alapította az év legjelentősebb innovációját elismerő Nagydíj mellett a kiemelkedő teljesítményekért járó, úgynevezett Innovációs Díjat hat kategóriában. Az elmúlt esztendőben az agrárkategóriában a bábolnai székhelyű IKR Zrt. kapta meg a megtisztelő elismerést, amelyet március utolsó dekádjában adtak át a Parlamentben. Ezen alkalomból nyilatkozott lapunknak a cég első embere, **Szaxon Attila** elnök-vezérigazgató.

– Az évente kiadott Agrárinnovációs Díjat az a Magyarországon bejegyzett társaság kapja, amely a díjátadást megelőző évben nagy jelentőségű innovációt valósított meg, s ennek révén kiemelkedő gyakorlati hasznot jegyezhet. Ezt a rangos kitüntetést ez évben Ön vehette át. Miről is van szó?

– Konkrétan az IKR-F3 típusú, energiatakarékos szárító adatterről, amelynek segítségével a régi Bábolna szárítótoronnyal rendelkező tulajdonosok tovább tudják üzemeltetni a szárítójukat. Méghozzá a jelenlegi előírásoknak maximálisan megfelelően, s ami a legfontosabb, mindezt minimálisan 22 százalékos energiamegtakarítással.

– Mi az innováció lényege, amit tudni illik az érdeklődőknek?

– A szárítófelújítási programunkon belül fejlesztettük ki az említett energiatakarékos adaptert az elavultnak számító régi B1-es és B2-15-ös típusú szárítóberendezéseink gazdaságos üzemeltetése érdekében. Műszaki megfogalmazásban a lényeg: a szárítóberendezés átalakítása úgynevezett nyomott üzemmódból szívottá, illetve a porleválasztás zárttá tétele. A felújítóegységgel elérhető, hogy energetikai és károsanyag-kibocsátási szempontból a felújított szárítóberendezések minden szempontból megfeleljenek a jelenkor elvárásainak, környezetvédelmi követelményeinek.

– Hol debütált ez az energiatakarékos adapter a gyakorlatban?

– A múlt esztendő májusában a Pécs melletti Reménypusztán avattuk fel az

első berendezést több mint száz szakember előtt. Az új termék egyébként több fejlesztés eredménye, amit a korszerűtlen és energiapazarló szárítók további üzemelésére fejlesztettünk ki. A teljes beruházási összeg átlagosan mintegy negyvenmillió forint.

– Más elismerésben is részesült ez a termék?

– Igen, a múlt évben megkaptuk a Magyar Termék Nagydíj kitüntető címet a teljes mértékben hazai fejlesztésű és gyártású berendezésünkért, a magyar agráriumban elsőként. Továbbá a Bábolnai Nemzetközi Gazdanapok különdíját is magunkénak tudhatjuk.

– Mennyi megrendelésük volt tavaly?

– Az elmúlt esztendőben hét régi szárítóberendezést újítottunk fel a díjazott adapterrel. A gyártó- és javítóüzemünk tavalyi közel hétszázmillió forintos árbevételének bő negyven százalékat a megvalósult innovációnak köszönheti.

– Helyileg hol vannak ezek?

– A debütációt követő hét helyszín időrendi sorrendben: Tét, Szarvas, Bakonyzombathely, Görcsönydoboka, Pápa, Berekböszörmény és Dunaszentgyörgy.

– Köztudomású szakberkekben, hogy a betakarítás utáni tartósítás és tárolástechnológia területén az utóbbi években számos beruházás történt Magyarországon. Mi a helyzet e tekintetben országosan?

– Valóban, több mint száz nagy teljesítményű külföldi szárító épült fel hazánkban. Ezek mellett közel harminc

esztendeje üzemelnek (mintegy hét-száz) a hagyományos szárítóink, amelyek ugyan megbízható konstrukciók, csak éppen a szóban forgó adapterek indokoltak a gazdaságos működtetésükhöz.

– Az ország kukorica-vetésterületének termése szerencsés évjáratban elérheti a hétmillió tonnát, amelynek a döntő hányadát a tárolhatóság érdekében mindenképpen szárítani kell. E vonatkozásban egyensúly van, netán túlkínálat mutatkozik a szárítók piacán?

– A mai hazai szárítókapacitás az országos igényeket kielégíti, s az egységenkénti mintegy hatszáz üzemóraban alkalmas az összes kukoricánk leszártására. Megjegyzem, hogy a szárítók átlagéletkora közel húsz év, és az átlagos üzemi teljesítmény 10 tonna körüli óránként, s a korszerűtlen bábolnai szárítók még mindig az országos kapacitás mintegy kétharmadát adják.

– Az adapterük műszaki és gazdasági jelentősége immáron bizonyított tény. Mit nyer ezzel a társadalom?

– Röviden válaszolva: sokat! Bővebben: A felújító adapterrel, illetve a piaci bevezetésével lehetővé vált, hogy a magyar gazdák elérhető áron egy olyan felújított szárítóberendezéshez jussanak, amely néhány éven belül megtérül. A korrekt ár kevésbé terheli meg a gazdálkodókat, ezáltal biztosítva a fejlődést. Sőt, a gyártás előkészítése és kivitelezése is sokaknak ad munkát.

– Úgy legyen! Köszönjük az információkat.

Szaxon Attila

Hagyományainkhoz híven idén is megtartjuk az országos jellegű bemutatónkat Szegeden a Gabonakutató Nonprofit Kft. Búza Igazgatóságának nemesítési kertjében. Itt együtt tekinthetik meg a GK Kft. teljes fajtasorát az aestivum és durum búzák, a tritikálék valamint árpa és őszi zabfajták vonatkozásában, valamint az új elismert és elismerés előtt álló fajtajelölteket, amelyek közül nem egy, az eddigi teljesítményük alapján a következő évek nagy fajtájává nőhetik ki magukat. A **szegedi június 3-ai** bemutatót megelőzően, a Gabonakutató önálló bemutatót szervez a nyugat-magyarországi kutatóállomásán, **Táplánszentkereszten is május 27-én**, ahol a kalászos gabonáink mellett az őszi káposztarepce ajánlatunkat is megtekinthetik, tanulmányozhatják.

2009-ben sikeres és nagy érdeklődést kiváltó ún. regionális bemutatót tartottunk a Martonvásári Kutató Intézettel közösen a Baranya megyei **Lippón**, a Komárom megyei **Kocson** és a Szolnok megyei **Kisújszálláson**, amely bemutatókat a komoly látogatottságra való tekintettel idén is megszervezzük. Ezek a regionális bemutatókon a két magyar kutatóintézet, annak elenére, hogy konkurenseik egymásnak, együtt mutatja be a legnépszerűbb és legkeresettebb fajtáit egy csávázási kísérlettel kiegészítve, ezzel is demonstrálva azt, hogy a hazai nemesítési és kutatási eredmények és az ezáltal született fajták, még mindig mennyire meghatározóak Magyarországon. Ezt a tényt legjobban az is bizonyítja, hogy a két intézet a fajtaival még mindig sikeresen állja a versenyt, nem csak egymással szemben, hanem a több tucat külföldi fajtaival szemben is.

Invitálás

A saját és regionális bemutatóink a szántóföldi szemléken túl még számos egyéb információval is szolgálnak.

Lehetőség nyílik a nemesítést szolgáló háttér munkák megismerésére (kórtani, minőségi, szárazságtűrési, technológiai stb.), valamint a meghívott (MGSZH, Gabonakereskedők, FVM) külsős előadók révén egyéb közérdeklő témák is terítékre kerülnek. Ezeknek a pár órás szakmai bemutatóknak az értékét és hasznosságát növeli az Önök jelenléte is, mivel az ország eltérő régióiból, sőt külföldről érkeznek, más-más tapasztalatokkal, véleményekkel, amelyek sok esetben megerősítik az elhangzottakat és a látottakat, vagy helyre teszik azokat. Emellett vendégeink egymás közötti eszmecserejével (a szomszéd földje mindig zöldebb) esetleges kétségeiket oszlatják el, ezáltal egy szegedi fajta választásával gazdálkodásukat eredményesebbé tehetik.

Ezen gondolatok jegyében, tehát ismételten hívjuk Önöket, látogassanak el rendezvényeinkre, mert mi mint kutatásfejlesztők, a termelők által megfogalmazott szakmai tapasztalatok és jogos elvárások alapján tudunk jól dolgozni, a biológiai alapokat fejleszteni. A biológiai alapok gyakorlatilag az új fajtaikat jelentik, amelyek által a hazai kalászosgabona-termesztés eredményességét együttesen tudjuk fenntartani, ismét versenyképessé tenni, amire úgy gondolom, eddig is rászolgáltunk, de a jövőt tekintve még nagyobb szükségünk lenne rá. A nyári viszontlátás reményében, további jó munkát, sikeres gazdálkodást kívánva, üdvözlettel:

Dr. Beke Béla

MEGHÍVÓ

Kalászosfajta-bemutatókra

GABONAKUTATÓ ▶ **Növénynemesítő Kutatóállomás**

Táplánszentkereszt, Rumi út 25–27. 2010. május 27.

GABONAKUTATÓ ▶ **Országos bemutató**

Szeged, Kecskés-telep (Szabadkai út) 2010. június 3.

REGIONÁLIS BEMUTATÓK

Gabonakutató Kft. – MTA Martonvásár szervezésében

- ▶ **Lippó** Agro-Lippó Zrt. 2010. június 11.
- ▶ **Kocs** Aranykocsi Zrt. 2010. június 15.
- ▶ **Kisújszállás** Nagykun 2000 Zrt. 2010. június 17.

Információ: 36-30-9780-628

Kiszámíthatóbb terménypiac?

Május első felében a növénytermesztők optimizmusa töretlen lehet, hiszen gyönyörű a határ, a vetési munkáknak lassan vége. A növénytermesztő gazdák akár hátra is dőlhetnének, ha kiegyensúlyozott viszonyok jellemeznék a magyar mezőgazdaságot. Csakhogy sokaknál a múlt évi termés még a magtárakban van, benne áll a pénz, amire viszont a tavaszi ápolási és növényvédelmi munkáknál nagy szükség lenne.

A sikeres gazdálkodást befolyásoló tényezők egy részével a termelők képesek megbirkózni még akkor is, ha nagy nehézségekbe ütközik. Van azonban egy piaci tényező, amely talán még az időjárás kiszámíthatatlanságánál is kiszámíthatatlanabb. A termelőknek a vetés idején hosszú évek óta fogalmuk sincs arról, milyen értékesítési viszonyok várhatóak a betakarítási, illetve az azt követő felvásárlási időszakban. Az árbevétel tervezése teljességgel lehetetlen. Az árak akár 30–80%-os eltérést is mutathatnak két egymást követő termelési időszakban, ami ugye éppen a jókora veszteséget, vagy a csinos nyereséget jelentheti.

A repceár latolgatása már elindult

Az első, nagyobb árbevételt jelentő növényünk a repce felvásárlási árával kapcsolatosan már megindultak a találgatások. A repcemag árutőzsdei ára – ami általában csak iránymutató – jelenleg 77 000 Ft/t a májusi, 73 700 Ft/t az augusztusi, 74 700 Ft/t a szeptemberi és 74 000 Ft/t a novemberi szállításra. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy nagy tömegű áruforgalom nincs az árak mögött, mert az eladási és a vételi szándék nem találkozik. Annál is inkább, mert a megmaradt állományokban a virágzásból ítélve jók a hazai terméskilátások, és ez a termelői körökben egyre inkább a kereskedelem felé irányítja a figyelmet.

Európában ebben az évben a becslések szerint 21–22 millió tonnás termés várható, a kereslet-kínalmi viszonyok meglehetősen kiegyenlítették. Elemzők szerint emiatt egyelőre nagy árváltozásokra nem kell/lehet számítani. Az ó termés ára a meghatározó francia

tőzsdén jelenleg tonnánként 305 euró/t – hozzávetőlegesen 82 300 Ft/t – körül mozog májusi szállításra. Azt viszont látni kell, hogy így május elején a piac inkább „csak” technikai, mivel ilyenkor történnek a pozíciózárások, elképzelhetők még „shortolások”. Ezt tükrözte a repce áprilisi áringadozása is, mikor néhány nap leforgása alatt 300 euró/t szintről 320 euró/t-ra ugrott az ár, majd hónap végére ugyancsak pár nap alatt visszaesett a májusi szállítású repce ára a 300 euró/t szintre. Mindezek alapján a várható hazai árakat a mindenkori euró-forint árfolyam alakulása is jelentősen befolyásolja.

Piactorzító hatású lehet, hogy a legnagyobb hazai feldolgozó és felvásárló Bunge Zrt. német anyavállalatának Mannheimben működő olajgyára, – mely évente 1 millió tonna repce feldolgozására képes –, április 26-án szerencsétlen módon kiégett. A tényfeltárás még zajlik, a szakemberek egyelőre abból indulnak ki, hogy a gyár 3–4 hónapon belül újra indulhat, de az eddig megkötött szerződéseket, kötelezettségeket, – amennyiben nem minősítik az esetet „vis majornak” –, teljesíteni kell. Kérdéses, hogy az új termés betakarításáig be tud-e indulni a feldolgozókapacitás? Ebben a Duna-Rajna-Majna-csatorna melletti olajmalomba került minden évben vízi úton a magyar repcetermés jelentős része, de vajon az idén is így lesz-e?

A gabonapiac csendesebb

A gabonapiaci csend oka egyértelműen az árubőség. A májusi átlagos időszaknak megfelelően meglehetősen nagy készletek vannak az országban, és továbbra is a minőség szevezetése folyik a kereskedők és a malmok részé-

ről. A nagy tömegben található gyengébb minőségű búza nem mozdul, az eurobúza árak májusi és augusztusi jegyzésen sem emelkednek el a 28 000 Ft/t-ás szintről, ami csak egy árnyalattal jobb az intervenciósi árnál. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy folyamatosan és kisebb tételekben nem történik üzletkötés és értékesítés.

A magasabb minőségi kategóriát képező étkezési búza piacán van mozgás, és folyamatos a szállítás is, elsősorban kamionos méreteken. Az étkezési búza ára ennek megfelelően erősen minőségfüggő, és jóval meghaladja a szabadpiaci ár a tőzsdei árakat. A magas sikértartalommal, a kiváló sütőipari paraméterekkel rendelkező tételknél a 35 000 Ft/t ár körül alakulnak, többnyire a korábban jól bevált és működő partnerkapcsolatokban. A visszajáró szlovén, szerb, olasz, dél-német malmok ügynökei pontosan tudják, melyik termelőtől kapják meg a kívánt minőségű kenyérnek vagy speciális pékárúnak valót, ezért célirányosan és kisebb mennyiségekben vásárolnak.

A hazai búza és különösen a kukorica készletek látványos megcsappanására a nemzetközi piac mérsékelt érdeklődése miatt nem lehet egyelőre számítani. Ez mindenképpen rányomja majd bélyegét az idei aratás utáni gabona-kereskedelmi viszonyokra. Magyarán szólva az új búzáknak valószínűleg nem lesz ára, ami azt jelenti, hogy nem lesz jelentős árbevétel, így a nyereség ismét elmarad a búzatermelőknél. Ez a sajnálatos állapot minden biznnyal tovább mérsékeli következő évi termelési kedvet, ami egyáltalán nem kedvez a magyar növénytermesztés termelési szerkezetének.

GYZ

BELARUS TRAKTOR KFT.

AZ MTZ TRAKTOROK HAZAI ELŐZŐS HATÁROZÁSI KÉPVISELETE

Tel.: (1) 460-10-20, fax: (1) 460-10-21; info@belastraktor-mtz.hu; www.belastraktor-mtz.hu

Hisztória a BELARUS TRAKTOROK, azaz a legismertebb és leggyakoribb, CE minősítéssel, gyártmányjelöléssel és szerkezeti jelöléssel rendelkező MTZ típusú traktorok között, meg az összes magyar vállalatok:

- jászai közhasználat
- mezőgazdasági vállalatok
- erdőgazdálkodás
- szőlő- és szőlőművelés
- szőlő- és szőlőművelés
- szőlő- és szőlőművelés

HÁTTÉRREKEDŐK	TÍPUSOK
AGROKER HOLDING ZRT. 4402 Nyíregyháza, Kinizsi u. 2. Telefon: (42) 342-211 Fax: (42) 598-469	MTZ-920.3 80 LE 4X4 MTZ-952.3 91 LE 4X4 MTZ-1025.3 105 LE 4X4 MTZ-1221.3 132 LE 4X4 MTZ-1523.3 151 LE 4X4
BEREG-AGRO KFT. 2351 Alsónémedi, Ócsai út 3. Telefon: (29) 337-628 Fax: (29) 337-652	
SOLÁRKER KFT. 6000 Kecskemét, Könyves Kálmán krt. 109. Telefon: (76) 494-534 Fax: (76) 494-561	

MTZ TRAKTOR – AZ ISMERT ÉS ELŐZŐS MÁRKA!

Új!

A Magyar ATV csatornáján minden vasárnap reggel 6.30 órakor, ismétlés szombat 11.35 órakor!

A magazin interneten is megtekinthető:
www.ujmezogazdasagimagazin.hu

MEZŐGAZDASÁGI MAGAZIN

A magazin információkat, újdonságokat, érdekességeket mutat be, de nem csak a mezőgazdaságból élők számára.

Várja Önöket a képernyő elé a műsor szerkesztő producere, Aszodi János.

Hosszantartó
védelem
motorja számára

Platinum

Az Orlen Oil német és lengyel kutatóintézetek által kifejlesztett kiváló minőségű kenőolajokat, zsirokat kínál kedvező áron. Termékpaletánkon megtalálja a motorolajok széles választékát, a mezőgazdaságban használt STOU, UTTO univerzális termékeket, valamint hidraulika folyadékokat.

További információért kérjük, keresse fel a hivatalos magyarországi forgalmazó JAS Budapest Zrt. honlapját:
www.jas.hu

AGRÁRIUM előfizetési akció!

Az AGRÁRIUM Agrár- és piactudósági szaklap 2010 áprilisától kapható az újságíróknál, ára 499 Ft. Rendelje meg most kedvezményes előfizetéssel a lapot mindössze 3999 Ft-ért. Küldje vissza a kitöltött és aláírt megrendelőlapot, és havonta megismerheti a magyar agrárgazdaság legfrissebb híreit, legfontosabb, az Ön számára is elengedhetetlenül hasznos információit!

Megrendelő

Ezúton kedvezményesen előfizetem az AGRÁRIUM lapot 3999 Ft-ért.

Megrendelő

neve:

címe:

e-mail címe:

Számlázási név*:.....

Számlázási cím*:.....

Aláírás

*Abban az esetben töltendő ki, amennyiben az nem egyezik a megrendelő adataival.

Szaktudás Kiadó Ház Zrt.

1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 36/b • Telefon: 06 1 273 2180
E-mail: info@szaktudas.hu

Gazda NETREKÉSZ Program

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium által életre hívott NETREKÉSZ Program 2007. október 16-án került meghirdetésre, több mint fél milliárd forint értékben. A kormányzat 255 millió forintjából a civil programokra pályázhattak a szervezetek, míg a piac 255 millió forintját az internethasználat terén fennálló motivációhiány leküzdésében hatékony közös kampányra fordították a gazdaság szereplői.

A vizsgálat, a Gazda NETREKÉSZ programot meghirdető GAK Nonprofit Közhasznú Kft.-nél került elvégzésre. 2008. októbertől 2009. szeptemberéig tartott a program. Összesen 3607 gazdálkodásban közvetlenül érintett személy, vagyis a regisztrált gazdálkodók közel 2%-a vett részt a vidéki rendezvényeken.

A képzések végén kitöltött kérdőívek száma 2922 volt. Az adatlapok elemzése a MEH kritériumai szerint történt, melyek az alábbiak voltak: nem, életkor, iskolai végzettség, előzetes PC-s tapasztalat, hasznossági preferencia és az érdeklődés felkeltésére vonatkozó kérdések, valamint egyéb észrevételek.

A KSH adatai szerint a mezőgazdaságban foglalkoztatottakon belül a nők aránya 25,7%. A képzésen résztvevő nők aránya 32–33% között volt, valószínűleg ez azzal magyarázható, hogy a gazdák egy része maga helyett a feleségét, lányát küldte el az oktatásra.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak nagyrészt az idősebb korosztályból kerülnek ki. A képzéseken legmarkánsabban a középkorúak képviselték magukat, utánuk pedig az idős korosztály következett. Mindezek ellenére a 35 éves korig tartó korcsoportok is hasznosnak találták, hogy részt vegyenek a képzéseken (22,1%). Úgy gondolták, hogy bár részt vettek informatikaoktatásban a tanulmányaik során, mégsem kaptak elég gyakorla-

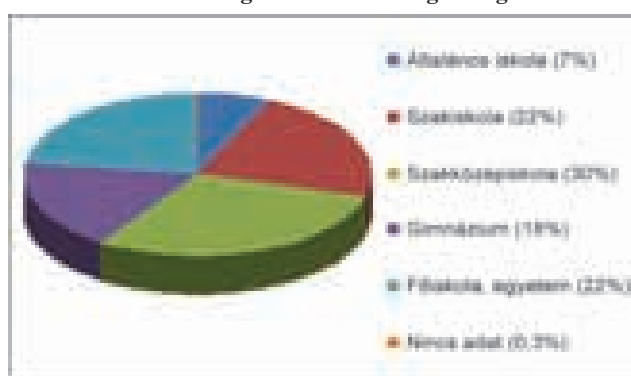
tias képzést, melyet hasznosítani tudnának vállalkozásukban.

Lakhely szerint a vidéki városok, községek voltak meghatározóak, mely egyértelműen adódik a tevékenység jellegéből.

Az iskolázottság tekintetében az elsődleges feltevés az volt, hogy a gazdák nagy része alacsony iskolai képzettséggel rendelkezik. Ez a megállapítás a képzésekre érkeztetkekre nem bizonyult igaznak, a középfokú végzettségűek adták a megjelentek javát (70%). E mellett a felsőoktatásban részt vettek száma is jóval felülmúlta a csak általános iskolát végzettekét.

Elvégzésre került a számítógépes tapasztalattal nem rendelkezők korosz-

A résztvevők megoszlása iskolai végzettség szerint

A számítógépes tapasztalattal nem rendelkezők korosztály szerinti megoszlása

Korosztály (Év)	Létszám (fő)	Előzetes PC-s tapasztalat nélkül (fő)	Százalék értéke (%)
18–25	205	5	2,5
26–35	440	74	16
36–55	1257	465	37
56–70	928	534	57
70 év felettek	82	70-	85

tály szerinti szűrése, melynek eredményei az alábbi táblázatban kerülnek bemutatásra.

A kor előrehaladtával egyenes arányosságban nő azoknak a száma, akik eddigi életük során nem rendelkeztek PC-s tapasztalattal. Ez köszönhető az oktatásban szerzett ismereteknek és a változó technikai környezetnek egyaránt.

A „Felkeltette-e az érdeklődését?”, és a „Hasznosnak találta-e?” kérdésekre adott magas igenek aránya, valamint a megjegyzésekhez beírt vélemények egyértelműen azt mutatták, hogy a megkérdezettek szerint ez volt az első alkalom arra, hogy gyakorlatias oktatásban részesüljenek.

Az elmúlt időszakban megfigyelhető, hogy a kormányzat jelentős mértékben kívánja növelni a vidéki lakosság gazdasági tevékenységéhez kapcsolódó elektronikus szolgáltatásainak körét. Kiemelt szerepet kap az európai uniós támogatások iránti kérelem interneten keresztül történő benyújtása.

Mindezekhez azonban nem igazodott a tanintézményekben folytatott informatikaoktatás egyfajta gyakorlatiasabb internethasználatra való képzéssel. A vidéken élők helyzetét nagymértékben javítaná egy már az általános iskolában megszerzett tapasztalat, mely az elektronikus ügyintézés megkönnyítésére irányulna. Jelen helyzetet tekintve azonban további képzések válnak szükségessé az informatika terén. A megjelent nők mellett a vállalkozást alapító férfiak magas részvételi aránya is elengedhetetlen a tudás adaptálásához.

Az e-kormányzati honlapok megismerése és készség szintű használata a teljes lakosság érdeke. A gyorsabb, kényelmesebb ügyintézés mellett számos előnnyel járna a meglévő bürokratikus rendszerek „átváltása” digitális alapokra, környezetvédelmi és energiatakarékossági szempontokból is.

Baksa Lóránd

Szent István Egyetem

A búza *Fusarium*-fertőzöttségéről

Az őszi búza ezen széles körben elterjedt betegségét több, *Fusarium* nemzetségbe tartozó konídiumos gomba okozhatja. A betegség mennyiségi és minőségi kárt is okoz. Járványos években a termés 50%-át is veszélyeztetheti. A *Fusarium* fajok emberre és állatra egyaránt veszélyes toxinokat termelhetnek (emésztő- és ivarszervi bántalmak).

A betegség kialakításában a *Fusarium* fajok akár együttesen, akár külön-külön is részt vehetnek. Közülük hazai viszonyok között a legjelentősebb a *F. graminearum* és a *F. culmorum* (de jelen lehet a *F. avenaceum*, *F. nivale*, *F. sporotrichoides*, *F. poae* is).

A fuzáriózist okozó gombák félszaprofiton szervezetek, életük csak bizonyos szakaszában válnak parazitává, főként, ha a gazdanövény gyengültségi állapotba kerül. A kórokozók fennmaradhatnak fertőzött növényi maradványokon, talajban, a talaj felületén, vetőmagban és a vetőmag felületén. Az erősen fertőzött magok ki sem kelnek. Egyes fertőzött magokból beteg csírák kelhetnek ki, amelyek rövidesen elpusztulnak, és a gomba szaporodásának táptalajául szolgálnak.

A kalászfuzáriózis jellegzetes tünetei a kalászon és a szemeken szembe-tűnnek. A kalászkák és a kalászorsó elszíntelenedése mutatja a gombafajok jelenlétét. Ezt követi a fő tünet kialakulása, a penészkiverődés: halvány rózsaszínű, fehér vagy vörös micélium és spóratömeg formájában.

A betegség kialakulásában döntő szerepe van a környezeti, időjárási faktoroknak. Az időjárási tényezők közül a nyár eleji csapadék játssza a fő szerepet. Ha a kalászolástól az érésig tartó időszakban sok eső esik (a csapadékos napok száma 20–23), a levegő páratartalma magas (75% felett), akkor a *Fusarium* fajok nagyarányú fellépésére lehet számítani. Emellett a május végi – június eleji meleg kedvez a gombának, valamint a talaj aránytalan tápanyag-ellátottsága is befolyásoló tényező.

Országos felmérés

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságai (NTI) – illetve annak jogelődjei – már az 1970-es évek óta figyelemmel kísérik a búza *Fusarium* fajokkal való fertőzöttségét. A *Fusarium* fajokkal való belső fertőzöttség megállapítását a MgSzH megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságainak (NTI) kórtannal foglalkozó mérnökei végzik. Az eredményeik a

MgSzH Központban kerülnek összesítésre jelentés formájában.

A vizsgált minta learatott, kom-bájntiszta búzaszem (általában a fentebb említett gazdasági károk miatt vetőbúza). A mintaszám a megye méretének és búza vetésterületének függvénye (15–82 db minta/megye). A vizsgálat során a kitenyésztési idő le-teltével a meghatározott méretű gombatelepeket összeszámolják, és megá-lapítják, átlagosan 100 szemből mennyi fertőzött *Fusarium* fajokkal. A 2009. évi országos *Fusarium* belső fertőzöttség átlagban 14,49% volt (1. táblázat).

Az eredmények nagy szórást mutatnak az átlagon belül is. Abban az esetben, ha egy-egy megyét veszünk figyelembe, az értékekről szintén ez mondható el. Ennek oka, hogy kalászoláskor és a virágzás időszakában eltérő volt a hőmérséklet, a csapadék-

1. táblázat. A vizsgált őszi búza minták *Fusarium*-fertőzöttsége 2009-ben

Megye	Mintaszám (db)	<i>Fusarium</i> fertőzöttség szélső értékei (%)	<i>Fusarium</i> belső fertőzöttség megyei átlaga (%)
Baranya	45	10–41,5	22,70
Bács-Kiskun	30	0–34	12,30
Békés	20	0–14	4,60
Borsod-Abaúj-Zemplén	37	1–20,5	7,90
Csongrád	27	1–24	7,54
Fejér	35	0–8	2,40
Főváros és Pest	40	1–15	5,45
Győr-Moson-Sopron	34	1,5–10,5	4,53
Hajdú-Bihar	82	1,5–47	17,10
Heves	30	0,5–15	6,06
Jász-Nagykun-Szolnok	42	0,5–56,5	8,39
Komárom-Esztergom	15	3–14	8,73
Nógrád	30	0–9	2,60
Somogy	29	3–35	14,49
Szabolcs-Szatmár-Bereg	34	2–25,5	10,70
Tolna	29	2,5–25	15,81
Vas	26	4–16	10,62
Veszprém	30	30–61	46,05
Zala	29	30–81	67,40
Összesen	644		
Országos átlag			14,49

Baktériumtrágyázással a Fusarium-fertőzés ellen

Termelői tapasztalatok alapján a baktériumtrágyával kezelt területeken nem találkoznak Fusarium-fertőzöttségű kultúrnövényekkel. Ennek okait keresve beszélgettünk *Dr. Koltai Attila* mikrobiológussal, aki nyugdíjba vonulásáig figyelemmel kísérte az egész világon úttörőnek számító talaj-tápanyagutánpótlási fejlesztéseket az állami Phylaxia-Pharma laboratóriumaiban és kísérleti telepein.

– *Az elmúlt évtizedben egyre szélesebb körben került előtérbe a termőtalajok mikrobiológiai trágyázása. Erre a korszerű tápanyag-utánpótlási módszerre áttért termelők érdekes mellékhatásra figyeltek fel, ugyanis ezeken a területeken nem találkoztak a Fusarium okozta problémákkal. Mi ennek az oka?*

– A Fusarium egy gombás megbetegedés, a növény fejlődésének egy adott stádiumában (különösen a mostanában tapasztalt hirtelen meleg és csapadékos idő váltakozásakor) alakulhat ki. A gomba megtelepszik a növényen, és kedvezőtlen élettani hatást generál, ezáltal csökkenti a termésátlagot és a termék minőségét is. Maga a gomba toxikussá válik a betakarított magokon, ami veszélyessé válhat az azt fogyasztó állatok és az ember számára is.

Gombás megbetegedés csak azokon a legyengült „immunrendszerű” növényeken alakulhat ki, amelyek nem tudják megakadályozni a talajból a gombák melegágyát képező káros nehézfémek felvételét. A nehézfémek felvételét a felborult baktériumháztartású földekben nevelkedett növények gyökerén lévő sérült receptorok teszik lehetővé. A talaj baktériumháztartásának rendbetételével a növény gyökerzetén lévő receptorok olyan irányba változnak, hogy az megakadályozza ezen nehézfémek bejutását a növénybe, megakadályozva a Fusarium megtelepedését.

– *Mi okozta, hogy – mint említette – a növények „immunrendszere” legyengült?*

– A válasz ma már közismert: az elmúlt évszázadban egyre kiterjedtebb

műtrágyázással kipusztítottuk a termőtalajok élővilágának több, mint felét. A műtrágyázásra azért lett szükség, mert a mezőgazdaság és a szállítás gépesítése feleslegessé tette az igásállattartást, így eltűnt az istállótrágya mintegy 80%-a. A műtrágyák kémiai hatásmechanizmusa olyan intermediereket, azaz kémiai, átmeneti köztiállapotú vegyületformákat képezett, amelyek a talaj élővilágára katasztrofális hatással voltak. Megöltek sok létfontosságú egysejtű élőlényt. Ezek között voltak azok is, amelyek a növények egészséges fejlődését, receptoraik helyes működését segítették.

– *A Fusarium gomba nemcsak az élő növényeken alakulhat ki, hanem a szármaradványok bomlásánál bekövetkező rothadás következtében is. Ez ellen hogyan hatnak a baktériumtrágyák?*

– A baktériumtrágyák visszapótlják a talajba azokat a kipusztult cellulózbontó baktériumokat is, amelyek felelősek a szármaradványok gyors, megfelelő, tápanyagot képező lebomlásáért. A baktériumok segítségével a lebomlásnál nem következik be rothadás, így nem keletkezik táptalaj a vírusoknak, kártevőknek és egyéb betegségeknek.

– *Őn találkozott-e munkája során a fent említett tapasztalatokkal?*

– Igen, a Phylaxia-Pharmánál eltöltött éveim során Magyarországon, Németországban és Hollandiában a PHYLAZONIT MC-vel kezelt termőterületeken egyáltalán nem találkoztunk Fusarium fertőzöttségű kultúrnövényekkel.

Ezen jelenségre célirányos, kísérleti megfigyeléseket eddig nem végeztek, de úgy tudom, hogy az idei vegetációnál például a Gabonatermesztők Országos Szövetsége referencia értékű termesztési vizsgálatokat végez a baktériumtrágyák hozamfokozó képességére irányulva. Ennek a termesztési vizsgálatnak a keretében valószínűleg sor fog kerülni a Fusarium-fertőzöttség vizsgálatára is.

– *A közismert előnyök mellett milyen egyéb „mellékhatásokat” várhatunk még a baktériumtrágyázástól?*

– A mezőgazdászok mellett a fogyasztói társadalom számára is fontos dolog megemlíteni két elem, a króm (Cr) és a szelén (Se) példáját. A króm ősidők óta a magasabb rendű, melegvérű gerincesek, például az ember szervezetében a cukorháztartás szabályozója; a szelén pedig 18-féle rákbetegség megelőzője, egyes szelénvegyületek pedig a rákátteleződés (metastasis) fékezője vagy blokkolója-gátja. Azok a baktériumok, amelyek ezeknek az elemeknek a vízdoldható állapotba hozását, tehát a növények számára felvehetővé tételét végzik, kipusztultak vagy megfogyatkoztak, így többek között ez a két elem is kiesett a táplálékláncból. Ennek következménye, hogy az utóbbi 60 évben a rák- és cukorbetegség száma rohamosan emelkedett. Ehelyütt nincs mód az összes egyéb betegségről beszélni, de kézenfekvővé vált a feladat: az emberi életminőség javítása érdekében sürgős a talaj újralesztése, ezúton a fontos elemek táplálékláncba való visszahozása.

(x)

Az univerzális, a komplett és a specialista

Közismert, hogy jó gabonatermést és kiváló minőséget csak akkor tudunk elérni, ha a gyomnövények, rovarkártévk mellett folyamatosan gondoskodunk az állomány gombabetegségek elleni védelméről. A védekezéshez több hatóanyagú készítményeket célszerű felhasználni, amelyek a gombabetegségek széles köre ellen védenek. Az eltérő hatásmódú hatóanyagok használata a rezisztencia kialakulásának veszélyét is csökkenti.

A Bayer a különböző szintű védekezési programokhoz 2010-ben is három kalászos fungicidet ajánl, ezek a Falcon, a Nativo és a Prosaro.

A **Falcon univerzális** gombaölő szer. Rugalmasságának köszönhetően bármely termelési szinten,

bármely programban gazdaságosan és eredményesen alkalmazható. Sikerét a teljes körű védelmet biztosító hatásspektrumának, kiváló hatékonyságának, megbízhatóságának és kedvező hektárköltségének köszönheti. A Falcon három egymástól eltérő hatóanyagot tartalmaz, amelyek mindegyike külön-külön is rendkívül hatékony. A közöttük érvényesülő szinergizmus gyors felszívódást, egyenletes eloszlást, és valamennyi kórokozó ellen teljes védelmet ad a gabona minden fejlődési stádiumában. A már kialakult betegséget is képes megállítani. Levélbetegségekkel szembeni hatástartama 4 hét. Kalászfuzáriózis ellen 10 napos megelőző és 4 napos gyógyító hatással rendelkezik.

A Falcon dózisa rugalmasan alkalmazkodó. Levélbetegségek ellen 0,4–0,6 l/ha (lisztharmat és rozsda ellen 0,4–0,5 l/ha, pirenofóras és szeptóriás betegségek ellen 0,6 l/ha a javasolt dózis). Kalászfuzáriózis ellen 0,7–0,8 l/ha Falcon kijuttatása javasolt. A 0,8 l/ha dózis nagyobb fertőzési veszély esetén (esős időjárás, kukorica elővetemény stb.) indokolt.

A Bayer strobilurin készítménye, a **Nativo komplett** megoldás, mivel nemcsak kiváló gombaölő,

de termésfokozó, minőségjavító szer is. Hatékony valamennyi jelentős levélbetegség, így a lisztharmat, a vörösrózsa, a sárgarózsa, a szeptóriás és pirenofóras levélfoltosság ellen. A legjobb hatást és leghosszabb hatástartamot úgy érjük el, ha a betegség első tüneteinek a zászlósvél alatti és az az alatti levélen való megjelenésekor permetezünk. Így érvényesül a készítmény kiváló gyógyító hatása és teljes hatástartama. Tebukonazol tartalmának köszönhetően a leveleken látens módon szaporodó és felfelé terjedő fuzárium ellen is hatékony, a kalászfuzáriózis elleni eredményes védekezéshez is hozzájárul.

A Nativo levélzöldítő és termésnövelő tulajdonsággal is rendelkezik. A strobilurinek a növény asszimilációjának és más folyamatainak pozitív befolyásolásával hatnak a termésképzésre és a termés minőségére. Kísérletek sora igazolja, hogy a Nativo-val kezelt növények anyagcseréje felgyorsul, az asszimiláták szemekbe való beépü-

lése fokozódik. Ha a termelés technológia más elemeit (tápanyag utánpótlás, fajta, talajművelés) ezzel összhangba hozzuk, a Nativo alkalmazásával jelentősen nőhet a termés mennyisége és javulhat annak minősége.

A Nativo alkalmazása mindenkinek javasolt, akinek célja a nagyobb és jobb minőségű termés. A kijuttatást a levélbetegségek elleni védekezés idején, a zászlósvél stádiumban javasoljuk, kiegészítve a virágzaskor végzett Falcon, vagy Prosaro kezeléssel. Ha csak egy védekezésre van lehetőség és a levélbetegségek nem támadnak erőteljesen, akkor a kalászlás végén juttassuk ki. Felhasználási ideje rugalmasabb, mint más strobilurin kombinációké, mivel triazol összetevőjének gyógyító hatása teljes mértékben érvényesül. Dózisa 1 l/ha.

A kutatólaboratóriumokban a 90-es évek elején az azokról átértékeltek a strobilurin kutatásra. Egyedül a Bayer szakemberei folytatták a másik vonalat is. Tizenegy év telt el új azol nélkül, amikor 2004-ben megjelent az első *protiokonazol* termék. Azóta sincs újabb azol. A protiokonazol csak nevében azol, a valóságban triazolintion. A különbség látszólag csak egy kettőskötésű kénatom, biológiailag viszont nagy, hiszen a Fusarium-gombák és a mikotoxin-képzés elleni védelem *új dimenziója* jött létre. A Prosaro bevezetése így egy új mérföldkő volt a gabonavédelemben.

A **Prosaro** tehát a **Fusarium-specialista**, hisz az egyik leghatékonyabb Fusarium-elleni készítmény. Alkalmazása elsősorban a

búzát intenzív szinten termesztők részére ajánlott, virágzaskori kezelésre. A Prosaro-val a gyakorlatban korábban elképzelhetetlen magas hatásszintet érhetünk el a kalászfuzáriózis ellen. A hatóanyagok együttműködése rugalmasabb kijuttatási időt nyújt, hosszabb a hatékony védekezési periódus.

A Prosaro bármely betegség ellen és bármely időpontban eredményesen bevethető a kora tavaszi szártőbetegségek elleni kezeléstől a virágzaskori célzott kezelésig. Felhasználása mégis ott javasolt, ahol a Prosaro megelőzi a többi készítményt: a minőségi búzatermesztésben, a fuzáriózis elleni célzott, virágzaskori kezelésre. A Prosaro kezelés kiváló kalászfuzáriózis elleni védelmet nyújt, emellett véd a tenyészidő végén támadó levél- és egyéb kalászbetegségek ellen is. Dózisa 0,75 l/ha és 1 l/ha között szabadon megválasztható. A helyes dózis a fertőzési kockázat szintjétől függ: fuzárium fertőzésre hajlamosító időszakban feltétlenül az 1 l/ha dózist alkalmazzuk.

Kérem a Tisztelt Olvasót, hogy alkalmazza a Bayer kalászos védelmi technológiáját. Készítményeink segítségével mindenki sikert érhet el, legyen szó bármely gabona kultúráról, az ország bármely régiójáról, bármely intenzitási szintről vagy betegségről. Részletesebb információért kérem, hívja területi képviselőinket.

Farády László
Bayer CropScience

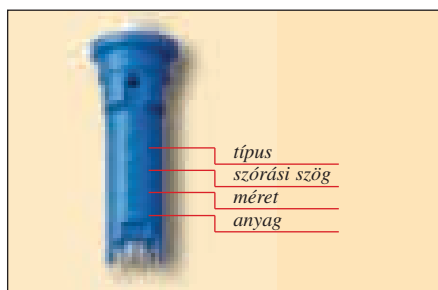
Ami a csövön kifér...

Napjainkban a növényvédő szerek költsége még a legkisebb gazdaságoknál is milliós tételt jelent, ezzel a növénytermesztés meghatározó tényezőjévé válva. A precíz kijuttatás az elsodródás és a cseppek beszáradásának elkerülésével komoly hatékonyságnövelést és ezzel növényvédőszer- és pénzmegtakarítást eredményez. Erre két tényező gyakorol jelentős hatást, az időjárás és a fúvóka.

A sikeres növényvédelemhez szükségünk van egy professzionális permetezőgépre, modern növényvédő szerre, a felhasználó szakismeretére és helyes fúvókaválasztásra. Ezen négy feltétel teljesülése esetén bízhatunk a növényvédelmi munkák eredményességében. A cél a növényvédő szer kijuttatása és a célfelület maximális elérése. A technika fejlődése lehetővé teszi, hogy odafigyeljünk az elsodródás minimalizálására is. A fúvóka feladata biztosítani a folyadék mennyiségét, a szórás egyenletességet és cseppméretet. Ez összetett és nagy precizitást igénylő feladat. (A cikkben a németországi Lechler gyár mezőgazdasági fúvókáira hivatkozunk.)

A fúvókákkal szemben alapkövetelmény az egyértelmű jelölés: típus, szórási szög, méret (ISO-színkódok) és anyag. A mellékelt képen egy ID (légbeszívásos) típusú, 120 fokos szórási szögű, 03-as méretű (kijuttatási mennyiség) és kerámiabetétes fúvókát láthatunk. Előírások vannak a kijuttatási mennyiség hibahatárára és a mérőpadon mérhető keresztirányú szórás egyenletességre is.

A permetezési munkálatokat alapvetően befolyásolják az időjárási tényezők. A munkavégzéshez 3–6 m/sec alatti szélesebbségre, 20 °C alatti hőmérsékletre és 60% fölötti páratartalomra lenne szükség. A szélesebbség növekedése elsodródást, a hőmérséklet emelkedése és a páratartalom csökkenése a cseppek beszáradását okozhatja. Ezen szempontok alapján kijelenthető, hogy a permetezés optimális időtartama délután 5-től délelőtt 10-ig. Vagyis az esti éjszakai és kora délelőtti órák.

Kisebb üzemméretnél kevésbé jelent gondot az optimális időpont kiválasztása. A permetezési munkálatok akár néhány óra alatt elvégezhetők, nincsenek idő szűkében. Megfelelő választás az *univerzális lapos sugarú fúvóka*. Ezek 1,5-től akár 5 bár nyomásig is dolgozhatnak, viszont az optimális érték 2–2,5 bár. Az alacsonyabb üzemi nyomás miatt megfelelő lehet a leharcoltabb szivattyúval rendelkező, korosabb gépekhez is. A szélesebbség 3 m/sec, a haladási sebesség 6–7 km/h lehet. Természetesen a haladási sebességet nálunk kicsit rugalmasabban kezelik.

A következő lépcső a *rövid légbeszívásos IDK fúvóka*. Ez már közepes üzemméretre is megfelel, illetve bárkinek, aki szeretné az elsodródásmentesség előnyeit élvezni. A kisüzemeknél is előfordulhat, hogy egyszer-egyszer kritikus időben kell permetezni, ezért ajánlatos, hogy a rotoros tartókon legyen egy IDK fúvóka is. Itt a nyomástartomány 1,5 és 6 bár közötti, az optimális érték pedig 3 bár. Az ajánlott haladási sebesség 8 km/h, viszont a gyakorlatban a vontatott gépekkel ennél kicsit magasabb tempóban szokás dolgozni. Ennél a fúvókánál a permetezési időszak optimális sávja megegyezik az univerzális lapos sugarú fú-

vókáéval, ezen kívüli időszak kevésbé ajánlott, viszont teljesen tiltott csak a déltől négyig terjedő órák.

A *profli légbeszívásos ID fúvókára* a nagyüzemeknek vagy bérvállalkozóknak van szükségük. Gyakorlatilag folyamatos munkavégzésre ad lehetőséget (délután egytől háromig kevésbé javasolt). Ott élvezhető igazán a légbeszívás előnye, ahol szeles vagy meleg az idő, esetleg alacsony a páratartalom. Nyomástartomány 3–8 bárig terjed, optimális az 5 bár körüli érték. Ezzel a termékkel akár 6 m/sec-os szélben is lehet dolgozni, ajánlott a 12 km/h-ás munkasebesség. A hazai gyakorlat szerint egyébként az ID fúvókákkal felszerelt önjáró permetezőgépek akár 14–16 km/h-val is dolgozhatnak.

Az tavalyi és idei év újdonsága az *IDKT dupla lapos sugarú, légbeszívásos fúvóka*. A fúvóka a menetirány szerint előre és hátra 30–30 fokos kitéréssel két lapos sugarat képez. Így sokkal jobban képes behatolni a zöld állományba, jobb fedettséget biztosítva ezzel. Korábban kalászkezelő néven emlegették, de felhasználása ennél jóval sokoldalúbb. Zöldségfélékre, burgonyára, de kukoricára és napraforgóra is csak ajánlani lehet. Emellett az IDKT fúvókákkal nagyobb munkasebességgel is dolgozhatunk. Mivel szintén légbeszívásos technológiáról beszélünk, az elsodródásmentesség előnyeit szintén élvezhetjük.

A fent felsorolt termékek mindegyike létezik POM (polioximetilén) és kerámia kivitelben is. Amennyiben sikerült kiválasztanunk a számunkra megfelelő típust, egy *szórási táblázatra* lesz szükségünk, melynek segítségével megtaláljuk a haladási sebesség és a nyomás érték metszéspontjában a kijuttatandó lémmennyiséget. Kiválasztáskor mindig tartsuk szem előtt a fúvókátípus optimális nyomásértékét is. Általában a permetlé mennyisége a kiindulási szám és a sebességet is kívánatos lenne tartani. Ilyenkor a nyomás érték az, amit a gép szabályoz, ezzel tartva a mennyiséget. Ha a kijuttatandó mennyiséghez tartozó nyomásérték meghaladja a választott fúvókátípus határait, fúvókaméretet kell váltanunk. Túl magas esetén egy mérettel fölfelé, túl alacsony esetén lefelé.

Starcz Gábor
Priüfland Kft.

Fűvókák szántóföldi és ültetvényes kultúrák minőségi növényvédelméhez.

Léghozzáadás, kompakt léghozzáadás, hagyományos laposágarú fűvókák mélyreng és kerémsz. változatban

FD fűvókány mélyreng-ajutató

Müller TRACK-Guide GPS sorvezető
terítéstartománnyal, külsővel, tartókarokkal

Ültetvényes
Dupla laposágarú léghozzáadás fűvókák mélyreng változatban is

TR
Lapon és körsugarú fűvókák ültetvény-permetezőkhöz

LEHLER szélességmérő

PRÜFLAND Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
 Telefon: +36 30 841-3101 • E-mail: info@prufland.hu • Web: www.prufland.hu

**BARANYAI
GAZDANAPOK
2010**
Május 13-15.

Legyen Ráállítónk a XVII. Baranyai Gazdanapokon!

Jelentkezés és információk
Baranya Megyei Vállalkozás Központ
2010. május 13-15-ig
1042 Baranya, Könyves utca 10.
72-214-080, 22-941-9146
mindjárt@baranya-gazdanapok.hu
www.baranya-gazdanapok.hu

PHYLAZONIT
SANTÓLÉNYTÁPLÁLÓ

**A HATÉKONY TERHELÉS
ALAPJA**

Információs szám:
+36-30-275-53-99

www.phylazonit.hu

AGRÁR-APRÓ

HIRDESSZEN NÉVJEGYKÁRTA MÉRETBEN!
ÁRA: 40 000 FT + ÁFA

Növényvédőszer-hamisítás és illegális kereskedelem

A legújabb filmek, divatcikkek, adathordozók, műszaki áruk és sok egyéb, sokak által megkívánt, de költséges áruk hamisítási hulláma elérte a növényvédő szereket is. Cikkünk az ezzel kapcsolatos problémákra és veszélyekre kívánja felhívni az olvasók figyelmét.

Növényvédő szerek hamisítása

Az egyre jobban terjedő növényvédőszer-hamisítványok és -utánzatok az EU területére a legkülönbözőbb utakon érkeznek, úgy, hogy az egyes tagállamokban, köztük Magyarországon sem rendelkeznek forgalomba hozatali és felhasználási engedéllyel. A hamisítványok gyakran viselik egy már engedélyezett, évek óta alkalmazott, széles körben bevált, kedvelt és igényelt termék elnevezését. Származásuk a legkülönbözőbb lehet, jelenleg Kína és India az EU-ba érkező hamisított növényvédő szerek legnagyobb előállítói.

A hamisítványokat akár szabályos gyártási technológiával is előállíthatják, formálhatják és csomagolják, de jóval gyakoribb jelenség, hogy a hamisításból eredő extra bevétel növelése érdekében nem a szabadalmaztatott összetételt gyártják le, hanem olcsó segédanyagokat alkalmaznak a kész növényvédőszer-formulációban, illetve a hatóanyag mennyiségét hígítással vagy egyéb módon csökkentik, esetleg egyszerűen egy látszatra teljesen hasonló, de – szerencsés esetben – hatástalan anyaggal helyettesítik.

Az EU-n belül az áruk szabad áramlását kihasználva ügyeskedő „kereskedők” a legális behozatal látszatát keltve, megtévesztő módon juttatják a hamis árukat a piacra. A piacon az eredeti termékeknél lényegesen alacsonyabb áron jelennek meg, ami természetesen nagy vonzóerőt jelent a gyanútlan vagy akár tudatos vásárló-

nak is. A szokatlanul olcsó szereket fenntartással kell tehát kezelni, még abban az esetben is, ha látszatra teljesen úgy néznek ki, mint az eredeti termék.

A hamisított növényvédő szerek típusa többféle lehet:

1. Jó megjelenésű hamisítványok:

- A csomagolás, címkézés és maga a beltartalom olyan jól reprodukált, hogy a felhasználó nagyon nehezen tudja megkülönböztetni az eredeti és a hamisított árut.
- A csomagolás valódinak látszik, de az eredeti hatóanyagot felhígították, vagy az nem az eredeti forrásból származik.
- A jó csomagolásba illegálisan előállított terméket töltenek, amely nagy mértékben eltérhet az eredetitől és jelentős mennyiségű, potenciálisan mérgező szennyeződések tartalmazhat.
- Egyre gyakoribb jelenség, hogy a hamis termék nem a címkén jelzett hatóanyagot tartalmazza, illetve formálásához nem megfelelő vivőanyagot vagy oldószereket használnak.

2. Alacsony színvonalú másolatok:

- A címke nagyon kezdetleges, esetleg kézzel írott vagy egyáltalán nincs is.
- A csomagolás tartalma nagyon változó lehet: a hatóanyag eredeti, de nagyon felhígított, esetleg egyáltalán nem tartalmaz hatóanyagot, vagy egészen más, alkalmatlan anyagot tartalmaz.

Szinte elképesztő, hogy milyen kezdetleges, hibáktól hemzsegő, nyilvánvalóan hamis árukat is hajlandók a hamisítók forgalomba hozni abban a reményben, hogy egyes kívánatos, de drága termékek primitív utánzatát is megveszik a pénzhiánnyal küszködő vásárlók.

A növényvédőszer-gyárak egyébként mindent megtesznek, hogy a címkén vagy a csomagolóanyagokon olyan nehezen utánozható, illetve az azonosítást megkönnyítő jelzéseket, számkódokat helyezzenek el – különleges kupakokat, záró fóliákat – amelyek nem vagy csak nagy ügyeskéssel lehetséges utánozni. Gyakori azonban, hogy az extra profit reményében még a nehezen utánozható megkülönböztető jelzéseket is reprodukálják a hamis termékek gyártói.

Az illegális behozatal

Az EU által meghirdetett, az áruk EU-n belüli szabad áramlása program keretében illegálisan kerülhetnek be az országba olyan termékek, amelyek más országokban engedély okirattal rendelkeznek és forgalmazzák azokat, de Magyarországon nem rendelkeznek engedéllyel a forgalmazásra vagy felhasználásra. Az EU-ban a növényvédőszer-engedélyezés szigorú és időigényes folyamat. Az ismert hatóanyagú vagy márkanévű termékek forgalmazása jelentős extra profittal kecsegtet, ezért az engedéllyel nem rendelkező növényvédő szereket az erre a célra szerveződött társaságok csempészáruként mozgatják az EU-n belül és kívül.

Az illegálisan behozott termékek használatával kapcsolatos fő tudnivalók és veszélyek:

- Olyan elemek jelennek meg a termék címkéjén, amelyek az EU-ban ismeretlenek vagy nem engedélyezettek, tehát megtévesztők, félrevezetők.

- Nem feltétlenül alkalmasak a hazai fajtákon és a hazai klimatikus viszonyok között történő alkalmazásra.
- A hazai viszonyok között olyan problémák adódhatnak az alkalmazásuk során, amelyekkel az együtt járó anyagi felelősség teljes mértékben a felhasználót terheli, ami alól csak abban az esetben mentesülhet akár csak részben is, ha bizonyítani tudja azt, hogy kitől szerezte be az árut.

Az illegális behozatal egyik lehetséges útja a *párhuzamos import*. A legálisan engedélyezett párhuzamos import esetén az importőrnek bizonyítania kell, hogy egy engedélyezett terméket az azt gyártó vállalatától szerezte be és eredeti csomagolásban és minőségben kívánja kereskedelmi forgalomba hozni. Gyakori azonban, hogy a párhuzamos behozatali engedély megszerzését követően egyes kereskedők az eredetivel nem azonos, nem az eredeti gyártótól származó terméket hoznak be különböző kerülő utak, az áru „megutaztatása” alkalmazásával.

Veszélyek a fogyasztókra és felhasználókra

A hamisított növényvédő szerek behozatala és az illegális növényvédőszerimport számos káros következménnyel jár, ezek közül néhány fontosabb:

1. *A felhasználók egészségkárosodása:* A hamisított termékek hatóanyaga akár hasonló is lehet az eredeti termékéhez anélkül, hogy a hamisított hatóanyag egészségügyi, környezeti hatását vizsgálták volna. Mivel ezeket az anyagokat nem vizsgálják be az engedélyezési eljárás során, előfordulhat, hogy olyan szennyeződések vagy melléktermékeket tartalmaznak, amelyek károsíthatják a felhasználókat, abban az esetben is, ha a hamisított áru címkéjén lévő, megtévesztő egészségvédelmi óvórendszabályokat betartják.
2. *A kultúrnövényeket károsító hatások:* A hamisított termék gyakran okozhat fitotoxikus hatást, amelynek következményeként termés-

csökkenés, minőségromlás, piacéptelen termék alakulhat ki. Ráadásul hivatalos piaci ellenőrzés és mintavétel során kitűnhet a hamisított növényvédő szer alkalmazása, ami az áru elkobzásával és számottevő összegű pénzbírsággal is együtt járhat.

3. *A hamisított növényvédő szer és az ezzel kezelt termények ártalmatlansága:* Ha egy növényvédő szerről bebizonyosodik, hogy hamisított, annak ártalmatlanságáról gondoskodni kell. Ez jelentős összegbe kerülhet, ehhez járul a hatóság által kiszabható büntetés, ami milliós nagyságrendű lehet.

A betakarított terményekben található, hamisított növényvédő szerek maradványai hatósági ellenőrzése során kiderülhet, hogy nem az engedélyezett összetételű szert alkalmazták, a betakarított termés ismeretlen vagy kivizsgálatlan maradványokat vagy bomlástermékeket tartalmaz, ezzel veszélyezteti a fogyasztó egészségét. Belföldi célra történő értékesítés során az árut a hatóság elkobozza, megsemmisítést rendel el és jelentős összegű pénzbírságot róhat ki, teljesen függetlenül attól, hogy a hamisított terméket alkalmazó termelő azt jóhiszeműen vásárolta-e.

4. *A szellemi tulajdon károsodása:* Jelentős kárral jár a termékhamisítás a szabadalommal védett növényvédő szerek esetében. Egy originális növényvédő szer előállításához több tízezer vegyi anyag hatását kell átlagosan 8–10 évig vizsgálni, amíg egy piacképes terméket a fejlesztő cégek piacra tudnak hozni, több száz millió eurós költséggel. A hosszas és költséges kutatással előállított termékeket szabadalmak védik, ez azonban nem akadályozza meg e termékek esetében a szabadalom megkerülhetőségét vagy egyszerűen a termék lemásolását. A szabadalom megsértése igen jelentős anyagi kárral jár a szabadalom tulajdonosának és ehhez mérhető anyagi előnyt a szabadalmi bűnözésben részt vevőknek.

A növényvédő szer fejlesztéssel foglalkozó nagy cégek jelentős költségeket investálnak termékeik megfelelő hatékonyságának fenntartására, magas minőségű, alaposan kivizsgált, engedélyezett termékeket állítanak elő, korszerű csomagolásban, jóváhagyott címkékkel, ismert márkaneveken. Jól ismert és elfogadott termék névvel visszaélő hamisított termék megrendítheti a vásárlók bizalmát, támogatásuk elvesztése óriási anyagi kárt okozhat az innovációs tevékenységet folytató, rengeteg tőkét a fejlesztésbe investáló vegyigyá-
raknak.

Az EU által megkövetelt és finanszírozott fenntartható mezőgazdasági programokban nincs helye a hamisított növényvédő szereknek, de ugyanez érvényes bármilyen mezőgazdasági termelési folyamatra. Ugyanez vonatkozik minden hamisított, a termelés során felhasznált anyagra, legyen az hamisított vetőmag, szaporító anyag vagy bármilyen, magas termést biztosító inputanyag. Az eredeti, megbízható termékeknel jóval olcsóbb hamisított agrokemikáliák, vetőmagok csak az elmaradottságot és a szegénységet konzerválják, és csak a hamisítóknak hoznak hasznot.

Az illegális termékek használata sajnos terjed, ami aláássa az egész mezőgazdasági ellátórendszer iránti bizalmat, sebezhetővé teszi a termelőket és fokozottan veszélyezteti az élelmiszerlánc valamennyi résztvevőjét.

A növényvédőszer-hamisítás elleni fellépés eredményességét javíthatja, ha ellene a hatóságok, a legális kereskedelem résztvevői, a gyártók, felhasználók, érdekvédelmi szervezetek együttesen lépnek fel. Ehhez egy jelenleg még nem létező belső és az EU-ra kiterjedő információs rendszerre lenne szükség, amivel az EU-ba belépő, illetve az egyes tagországok határain áthaladó, hamisítás gyanús termékek nyomon követhetők lennének.

Dr. Kádár András
Növényvédőszer-gyártók és
Importőrök Szövetsége

Az etilén gáz

A zöldségek, gyümölcsök és virágok csendes gyilkosa

A zöldségek, gyümölcsök, vágott virágok eljuttatása a termelőtől a vevőig bonyolult feladat. Eközben mindent meg kell tenni, hogy az árunak mindig a legmegfelelőbb körülményeket biztosítsuk. Csak a kitudó állapotú áruért hajlandó a vevő fizetni, de az sem mindegy, hogy a vásárlást követően meddig áll el az áru.

A tárolási, szállítási körülmények tervezésekor soha ne feledjük el, mekkora erővel bír az Anyatermészet csendes gyilkosa, az etilén gáz.

Mi is az etilén gáz?

Az etilén (C₂H₄) egy rendkívül egyszerű szerkezetű természetes növényi hormon, amelyet növényi szövetek termelnek, de bizonyos füstgázokban is előfordul.

Az etilén hatása a zöldséggel, gyümölccsel, illetve vágott virággal foglalkozó cégekre óriási, hiszen már igen kis koncentrációban is aktívan befolyásolja a növények eltarthatóságát.

Az etilén a növény egész élettartama során befolyásolja annak fejlődését a mag kicsírázásától a növény haláláig. Az etilén színtelen, szagtalan, gáz halmazállapotú anyag. Még nagyobb koncentrációban is észrevehetetlen, csupán műszerrel mutatható ki.

Az etilén hatására indul a növény növekedésnek, érik be a termés, majd pusztulnak el a növény szövetei, hogy visszakerülhessenek a természet körforgásába. Az etilén munkájának eredménye visszafordíthatatlan. Természetes körülmények között ez így is van jól.

A frissáruval foglalkozó cégek azonban korántsem örülnek az etilénnek, hiszen annak jelenléte és munkája az ő áruikat és az ő nyeregségüket pusztítja.

Mit tesz az etilén gáz?

Az etilén káros hatása főként az alábbi formákban tapasztalható: levelek, virágszirmok elhullása, gyorsított öregedés, gyorsított érés.

Az elhullás a növény egyes részeinek, pl. levelek, virágszirmok elvesztése. Ez főként a virágkereskedelemeire gyakorol káros hatást.

A frissen vágott virágok, amelyek etilént tartalmazó környezetben vannak, sokkal gyorsabban elhullatják leveleiket és szirmaikat. Ez a virág megjelenésének romlásához vezet, sőt az elhullott részek helyén keletkezett sérülés érzékenyebbé teszi a virágot a betegségekre.

Az öregedés a növény életének utolsó szakasza a teljes éréstől a növény haláláig. A növény anyagcseréje lelassul, majd teljesen leáll, a növény elpusztul. A folyamat tapasztalható jelei: a színek halványulása, sárgulás, zsugorodás, kellemetlen szagok, rothadás.

Az etilén természetes módon előidézi az öregedési folyamatot. Amikor a növényeket zárt térben tárolják, és a levegő etilénkoncentrációja megemelkedik, az öregedés sebessége rendkívül felgyorsul. A zárt térben tárolt áru betakarítás utáni „élete” az etilén miatt jelentősen lerövidül, megnő a selejt aránya.

Az érés a növény életének öregedést megelőző fázisa. A növény termései ekkor érik el az érettségre jellemző szint, szövetstruktúrárt, ízt és illatot, amely leginkább megfelelő a fogyasztásra.

Az etilén érésre gyakorolt hatására kiemelt figyelmet kell fordítani. Az érés rendkívül fontos a növény értékesíthetősége szempontjából. A fogyasztók olyan terméket akarnak vásárolni, amely azonnal fogyasztható, nem kell várniuk arra, hogy megérjen.

Az érési folyamat azonban – ha egyszer elindult – vissza nem fordítható, legfeljebb lassítható. Tehát minél hamarabb kezd el érni az áru a leszedést követően, annál kevesebb időnk van arra, hogy eljuttassuk a fogyasztó kosarába, és annál nagyobb az esély, hogy az áru idő előtt túléri, és rothadásnak indul.

Az élő száron lévő termés akkor indul érésnek, amikor a növény belső etilénkoncentrációja eléri a 0,1–1 ppm értéket. A növény azonban nem tud különbséget tenni a belső és a külső etilénforrások között. Ha a növényt külső etilén hatásának tesszük ki, az érés felgyorsul. A gyorsított érés megelőzése érdekében a növényt körülvevő levegőből az etilént, ha lehet, el kell távolítani.

A legtöbb sérült növény etilént bocsát ki. A gáz az érő, öregedő és rothadó növényi szövetekben természetes módon fejlődik ki. Minthogy a leszüretelt termés sérült növény, a legtöbb frissáru-tároló terület virtuális etilén-gyár.

De a növények nem az egyedüli etiléntermelő. Etilént tartalmaznak a tökéletlen égés füstgázai: pl. a szemétegetés, a cigarettafüst és a kipufogógázok. Bizonyos gombák, pl. botrytis, és bizonyos mikroorganizmusok is termelnek etilént.

A kipufogógáz 400 ppm etilént tartalmaz. A szennyezett városi környezetben, illetve a szállítás során tehát az áru fokozottan ki van téve az etilén hatásának.

A növények a külső etilén hatására maguk is növelik etiléntermelésüket, ezt autokatalikus hatásnak hívjuk. Így a tárolókamrába bekerülő kevés etilénből is nagyon nagy koncentráció lehet. Az áru idő előtti tönkremenetelének folyamatosan ki kell szűrünk az etilént a tárolókamrából.

megelőzése érdekében tárolókamrából.

Hogyan szűrhető ki az etilén?

Az etilén hatásait a legtöbb termelő és kereskedő ismeri. Kevesen tudják azonban, hogy ma már létezik megoldás az etilén hatékony eltávolítására. A tárolóhelyiségbe fixen beépített **Bio-Turbo ózonkamrás szűrőberendezés** nemcsak az etilént, de a levegőben lévő, árukra veszélyes baktériumokat és gombákat is megöli.

További információ az etilén kiszűréséről: CostBusters Hungary Kft. (06-1)414-1145 vagy info@costbusters.hu.

Ezekben a spenótlevelekben az öregedés okozza a színváltozást, a rothadást, és a kellemetlen szagot.

USTR Special 301 Report 2010:

Magyarország lekerült a Watch List-ről

Az Amerikai Egyesült Államok kereskedelmi képviselőjének hivatala (*Office of the United States Trade Representative*, a továbbiakban: USTR) évente készít jelentést a kereskedelmi partnereknek minősülő országok (köztük Magyarország) szellemi tulajdon-védelmi helyzetéről (*Special 301 Report*), amelynek keretében a szellemi tulajdonjogok megsértésében élen járó országokról – rövid értékelésekkel ellátott – listákat vezet. Az ún. *Priority Watch List*-re a szellemi tulajdon védelmével, az ezzel összefüggő jogérvényesítéssel és a piacra jutással kapcsolatosan súlyos hiányosságokkal küzdő országok kerülnek, a *Watch List* pedig az e területeken még hiányosságokat mutató, de a *Priority Watch List*-re nem kerülő országok jegyzéke.

A 2010. április 30-án közzétett, a 2010-es évre vonatkozó *Special 301 Report*-ban Magyarországot levették a *Watch List*-ről, ezzel elismerve Magyarország erőfeszítéseit és eredményeit a szellemi tulajdon-védelem területén, kiemelve a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT) által 2009-ben kezdeményezett és Magyar Szabadalmi Hivatal által koordinált intézkedéseket. A szellemi tulajdonjogok érvényesítésének hatékonyabbá tételében a USTR különösen fontos és eredményes lépéseknek tekinti Magyarországot esetében a jogérvényesítésben részt vevő jogalkalmazó szervezetek képzését, valamint a lakossági tudatosságnövelés és az internetes kalózkodás elleni fellépés területén – a 2008-2010. évekre szóló Hamisítás Elleni Nemzeti Stratégia célkitűzései-

vel összhangban – 2009-ben végzett tevékenységet. A USTR méltatta a Verseny utcai piac bezárását. A *Special 301 Report*-ban Magyarországot a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele iránti elkötelezettségének meg-erősítésére és további határozott intézkedések megtételére ösztönzik.

Kiemelkedő jelentőségű, hogy 2010-ben Magyarország lekerült a *Watch List*-ről, hiszen 2003 óta minden évben szerepeltették rajta – olyan országok mellett, mint Ukrajna, Románia, Vietnám vagy Mexikó. A USTR által összeállított megfigyelési listák fontos döntéshozatali tényezőkként szolgálhatnak a külföldi befektetők számára az egyes országok piaci körülményeinek és befektetési környezetének felmérése során.

A 2010. évi *Special 301 Report* elektronikusan elérhető a www.ustr.gov/webfm_send/1906 címen.

Új szakképzési feladatok az agrárkamaránál

Áprilistól több, eddig az állam által kezelt feladatot vett át a Magyar Agrárkamara a mezőgazdasági szakképzés területén. Erről március végén született megállapodás a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal – tájékoztat a Magyar Agrárkamara közleménye.

A versenyképesség növelésének egyik legfontosabb lehetősége és egyben eszköze a hatékony, rugalmas és gyakorlat-orientált szakképzés. A munkaerő-piac elvárásainak is megfelelő szakképzés kialakítása érdekében magukat a munkaerő-piaci szereplőket és a szakképzés fejlesztésében résztvevőket kell minél közelebb hozni egymáshoz. Nincs ez másként a magyar mezőgazdaságban sem.

Európa nyugati felén e feladatban a gazdasági kamarák komoly szerepet vállalnak. A német és osztrák gyakorlatban a képzési folyamat tartalmi szabályozásában és felügyeletében, míg a hollandoknál a vizsgák szervezésében és lebonyolításában van a kamaráknak jelentős szerepe. Ausztriában maga a

Szakképzési Tanács is a Gazdasági Kamarán belül működik! Ezt felismerte a magyar kormányzat is: a szakképzésfejlesztési stratégia végrehajtásához szükséges intézkedésekről szóló 1057/2005. (V. 31.) Korm. határozat II. fejezet 1/a pontja kimondja, hogy „*az államigazgatás minden szintjén (országos, regionális és helyi) biztosítani kell a gazdasági kamarák ... részvételét a döntések előkészítésében, végrehajtásában és a végrehajtás ellenőrzésében.*”

A Magyar Agrárkamara eddig is sok munkát végzett a szakképzés szervezésében, bonyolításában.

A most aláírt megállapodás szerint 2010. április 1. után 45 ágazati szakképzés tekintetében a Magyar Ag-

rárkamara új feladatai a következők lesznek:

- kijelöli és delegálja a szakmai vizsga vizsgálóbizottságát,
- kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményeket,
- javaslatot tesz e szakképzések tekintetében az állam általi elismerésre, valamint a

2010/2011-es tanévtől kezdődően szervezi és koordinálja

- az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyeket (OSZTV),
- a Szakma Kiváló Tanulója Versenyeket (SZKTV) és
- az egyéb országos szakmai tanulmányi versenyeket az elnöke által jóváhagyott versenyszabályzat és versenyfelhívás szerint.

A vizsgabizottsági elnök valamint a vizsgabizottsági tag kijelölésére – a Magyar Agrárkamara elnöke által kiadott eljárásrendben foglaltak szerint – az országos érdekképviselői szervezetekkel együttműködésben – kerül sor.

A Megállapodást a Magyar Agrárkamara – mindenki számára hozzáférhető módon – honlapján közzétette.

A hazai takarmány-előállítás

A Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal és Takarmánybiztonsági Tudományos Szakbizottsága 2010. március 17-én takarmánybiztonsági tudományos konferenciát tartott. A bizottság tagjaként *Dr. Koppány György*, a Vitafort Kft. igazgatója a biztonságos ipari takarmány-előállítás feltételeiről és magyarországi helyzetéről tartott előadást. Cikkünkben főleg ez utóbbi témával kapcsolatban idézünk.

Miből lehet ipari takarmányt előállítani?

Az ipari takarmányok előállításához felhasználható alapanyagok köre az Európai Unión belül nagyon szigorúan előírt és le szabályozott. Kissé önkényes csoportosítás szerint három fő csoportot különböztethetünk meg:

- a klasszikus értelemben vett takarmány-alapanyagok (szemes termények, energia- és fehérjehordozók stb.);
- takarmány-adalékanyagok;
- állatgyógyászati készítmények, gyógyszerek.

A klasszikus értelemben vett *takarmány-alapanyagok* köre az Európai Unión belül, így természetesen Magyarországon is szabályozott. Magyarországon a Magyar Takarmánykódex listáján szereplő anyagok használhatók, és természetesen általában a többi európai uniós ország is rendelkezik ugyanezen listákkal, amelyek köre éppen az európai uniós szabályozás miatt meglehetősen hasonló, azonban eltérések is lehetnek. Nagyon ki kell hangsúlyozni, hogy a *lista nem kizárólagos*, ami azt jelenti, hogy szinte minden anyag felhasználható, amelynek tápláléértéke van (és természetesen nincs antinutritív hatása), illetve nem esik valamilyen tiltó rendelkezés hatálya alá.

Meg kell említeni a *GMO-tartalmú* takarmány-alapanyagok használatának szabályait. Az Európai Unió nem tiltja, csak feltételhez köti a GMO-tartalmú alapanyagok használatát, amely elsősorban a jelölési kötelezettségekre vonatkozik, azaz az ipari takarmány címkéjén, kísérő okmányain fel kell tüntetni, ha GMO-tartalmú anyagot (pl. GMO-szóját) tartalmaz.

Az ipari takarmánygyártásban az anyagok felhasználásának jogi szabályozása nagyon részletes, szigorú és élelmiszer-biztonsági szempontból teljesen megfelelő.

A szabályozást Magyarországon is jól betartottnak tekinthetjük, mind a hatósági munka, mind pedig a termelői felelősségérzet alapján a feltételek betartása Magyarországon megfelelő.

A takarmány-előállítás technológiai helyzete

Magyarországon az MGSZH honlapján követhető nyomon a nyilvántartásban lévő, illetve engedélyezett takarmány-előállító létesítmények listája. A listán szereplő létesítmények nem mindegyike használatos klasszikus ipari takarmánykeverék előállítására. A kifejezetten takarmánykeverő üzemek száma 600 körül mozog.

A *nyilvántartásba vett üzemek* nem használnak állatgyógyászati készítményt, így (érthető módon kisebb élelmiszer-biztonsági kockázataik miatt) a megyei hatóságok által „csak” nyilvántartásba kerülnek, ami a jelenlegi érvényes jogszabályok szerint visszavonásig, azaz határozatlan ideig szól.

Az *engedélyezett üzemekkel* szemben szigorúbb követelmények fogalmazódnak meg. Túlmenően azon, hogy az állatgyógyászati készítmény homogén elkeveredését (hatóság által ellenőrzött módon) biztosítaniuk kell, ugyanígy (ellenőrzötten) fontos követelmény, hogy az előállító rendszerben ne maradjon olyan mennyiségű gyógyszer-maradvány, amely a gyártást követő gyógyszermentes takarmányban mérhető módon megjelenik. Ez a követelmény meglehetősen szigorú és némileg változó, mivel a jelenleg elfogadott gyakorlat az, hogy a maradvány

anyag koncentrációjának a laboratóriumi mérés kimutathatósági határa alatt kell lennie.

A *hatósági feltételrendszer mind a nyilvántartásba vett, mind pedig az engedéllyel rendelkező üzemek esetében jól meghatározott*. Ezek a feltételek a következők:

- Megfelelő technikai és technológiai színvonal a homogén takarmánykeverék előállítására.
- Testre szabott és működő HACCP-rendszer a takarmánykeverő üzem működésére.
- A gyártási adatok részletes, és olyan szintű nyilvántartása, amely teljes nyomon követhetőséget biztosít, azaz nyilván kell tartani, hogy egy takarmánykeveréket mikor, milyen mennyiségben, milyen tételszámú alapanyagokból gyártott az üzem, és ezen takarmánykeverékből mely felhasználónak, mikor, hova, milyen mennyiséget szállított ki. A kérdés jelentőségét a bármikori hibakeresés vagy szükség esetén visszahívási kötelezettség indokolja az esetleg felmerülő élelmiszer-biztonsági probléma kezelésére.

Az előbbi feltételek az engedélyezett üzemek esetén a már említett gyógyszer-átszennyeződés mennyiségének feltételével egészülnek ki.

A feltételrendszer tehát adott, és érdemes megvizsgálni, hogy ezeknek a feltételeknek hogyan felelnek meg a magyarországi takarmánykeverő üzemek.

Elmondható, hogy *az üzemek kb. 20%-a jó színvonalú és minden feltételnek megfelelő üzem*. Ez azt jelenti, hogy megfelelő és korrekt az alapanyag- és végterméktárolás, jó színvonalú a technológia (vertikális rend-

szzerű technológiaszervezés, ahol az alapanyag egyszer kerül föl az üzem legfelső szintjére, majd onnan gravitációs úton halad tovább a bemérő rendszereken keresztül a keverőberendezésbe, azt követően a granuláló egységhez, majd a hűtőn keresztül a tároló, kiszerező berendezésekhez. Általában ezekben az üzemekben hatékony keverőberendezések működnek, rendszerint ún. „bomba ajtós”, azaz teljes lenyíló aljú ürítéssel, amelynek következtében a visszamaradó maradványanyagok mennyisége kicsi. Az üzemek számítógépes folyamatvezérlésűek, rendszerint komoly PLC beépítettséggel és olyan adat-nyilvántartási lehetőséggel, amely szinte teljes körű, jó nyomon követhetőséget biztosít. Ezekben az üzemekben rendszerint testre szabottan elkészített és jól működő a HACCP-rendszer, és jól felfogott érdekből hatékony minőség-ellenőrzés működik.

Sajnos nem ilyen jó a helyzet az üzemek legalább felénél (a maradék 30% felzárkózóban, a jó színvonalú üzemek irányába tart), amelyek *nehézségekkel küzdenek és komoly kompromisszumok mellett tudnak csak működni.*

A legelső gond a takarmányhygiéniai szempontból ma már nem igazán megfelelő alapanyag- és betároló rendszereknél kezdődik. Ezek többnyire síktároló raktárak, ahol sok esetben (az előregedett épületek miatt) repedezett padozat, rossz állapotú oldalfalak, sőt esetenként beázásveszéllyel járó, sérült tetőzet található. Szinte lehetetlen ilyenkor megoldani, hogy az esetleg kórokozót hordozó madarak távoltartása megtörténjen, hiszen azok a síktároló rendszerint egész nap nyitva lévő bejárati ajtaján akadálytalanul bejuthatnak a tárolótérbe. Maga az anyag betárolása sem teljesen kifogástalan takarmányhygiéniai szempontból, hiszen a kanalas homlokrakodósáros, esős időben is kénytelen bejönni a tárolótérbe a soron következő adag felmarkolásáért.

Ezen üzemek esetében többnyire elavult, horizontális szerű a technológia. Ez azzal jár, hogy mire az anyag a technológiai sor végére ér, számtalanszor felvonókon, rédlereken, csigá-

kon és váltókon keresztül utazik fel és le, ami megannyi visszamaradó anyagforrást és átszennyeződési pontot jelent. Általában nem hatékonyak a keverőberendezések sem, ami azonban kisebb probléma, hiszen a keverési idő optimális megválasztásával még egy ún. STK-keverőben is lehet homogén keveréket előállítani. Az igazi probléma ezeknek a keverő berendezéseknek az ürítési rendszere, amely miatt sok esetben komoly mennyiségű anyag marad vissza a keverőtérben, termék-váltáskor nagy átszennyeződési veszélyt jelentve.

Az üzemekben többnyire egyszerű folyamatvezérlő rendszerek működnek (mágneskapcsolóval működtetett, kézi vezérlésű üzemek), ahol nagy az emberi tévesztés lehetősége. A számítógépes folyamatvezérlő rendszerek hiánya, vagy alacsony színvonala miatt nincs lehetőség a számítógépes adatrögzítésekre és a nyomon követhetőségre, így azt többnyire kézi úton kell megoldani, aminek a megbízhatósága és hatékonysága sok esetben kérdéses.

A gyenge anyagi feltételek miatt ezen üzemek nagy részében ún. „típus” HACCP-rendszerek működnek, ami azt jelenti, hogy valamely előkészítő cég rendszerint olcsó áron és sajnos nem a helyi élelmiszer- és takarmánybiztonsági problémák kezelésével, hanem mintegy általános típusként kezelve készíti el a HACCP-dokumentációt, ami pont azt az értéket nem tartalmazza, ami a működtetésének a célja, nevezetesen a helyi takarmánybiztonsági és ezáltal élelmiszerbiztonsági problémák megoldását. Ezen üzemekben általában formális és nem kellő hatékonyságú a minőségellenőrzés sem.

Ki kell hangsúlyoznunk, hogy az utóbbi évek gépbeszerzési, technológiai és korszerűsítési pályázati lehetőségei sokat javítottak a helyzeten. A felzárkózó 30% nagyrészt ennek köszönheti műszaki fejlődését.

A humán erőforrás helyzete

A harmadik fontos dolog, a humán erőforrás kérdése, vagyis azok a munkatársak, akik a takarmány előállítás folyamatában tevélegesen részt vesznek.

Rendelet írja elő, hogy az ipari takarmány-előállító üzem vezetője milyen végzettséggel rendelkezzen, de nem tér ki a vezetői szint alatti dolgozói követelményekre.

A magyarországi helyzet a keverő üzemek munkaerő kvalifikáltsága tekintetében szintén meglehetősen sokrétű. Általában el lehet mondani, hogy a technikailag jól működő üzemek kiszolgáló személyzete is rendszerint jó, megfelel a feladatnak.

Sajnos nem ez a helyzet a gyenge színvonalú üzemekben, ahol gyakran igen nehéz munkakörülmények között, többnyire egyszerű, alacsony iskolázottságú emberek dolgoznak, akiknél nehézséget jelent a továbbképzés, oktatás is.

Összefoglalva – a fentiekben részletezett nehézségek ellenére – mégis azt mondhatjuk, hogy *a magyarországi ipari takarmány-előállítási helyzete és színvonala nem rossz, különösen közép-kelet európai összehasonlításban. Még mindig érvényesül annak a gyártási kultúrának a hatása, amellyel Magyarország ezen a területen – különösen a hetvenes-nyolcvanas években – Európa élvonalába tartozott.*

Tennivaló és feladat azonban van bőven, így elsősorban:

- korszerűsíteni kell az elavult technológiákat;
- erősíteni a takarmány- és élelmiszer-biztonság iránti tudatos elkötelezettséget és a gyártói felelősséget;
- erősíteni a képzést és oktatást a termelés minden szintjén.

Ezek a célok szoros összhangban vannak az Európai Unió kívánalmaival és tendenciáival. A felelősségünk nagyon nagy. Abban a kettős szorításban kell megfelelni a feladatnak, hogy egyfelől a föld rohamos népességnövekedése miatt egyre nagyobb mennyiségű élelmiszert kell előállítani, másfelől pedig egyre szigorúbb élelmiszerbiztonságot kell megvalósítani. Nem szabad azonban elfelednünk, hogy a takarmány- és élelmiszer-biztonság megteremtése és folyamatos fejlesztése a jelenlegi és jövő generáció egészségmegőrzésének egyik legfontosabb feltétele.

Dr. Koppány György
Vitafort Kft

A baromfi a legnépszerűbb

AZ USA agrárminisztériumának előrejelzési bizottsága (USDA) megvizsgálta a világgazdaság következő 7 évi alakulását. Az ebből készített tanulmány globális kiterjedésben is sok érdekes és megfontolandó megállapítást tartalmaz, amit a baromfitermelésre és -forgalmazásra koncentrálna is érdemes áttekinteni.

A világon a gazdasági növekedés általában fenntartható lesz. Ennek mértéke 2001. és 2007. között 3% volt, 2008. és 2017. között 3,5%-ra becsülik. Az USA a magas olajárak és a pénzügyi (hitel) krízis miatt 2,5%-os, majd 3% körüli növekedést fog elérni. Kínában és Indiában viszont folytatódik a magasabb arányú növekedés, amely két ország nagy befolyást gyakorol az egész világ gazdaságára. Ennek két fontos tényezője a – bár mérséklődő – népességszaporulat és a vásárlóerő.

A növekedés tehát hosszabb távon is fenntartható lehet, a világgazdaság átlagos inflációját 3%-osra prognosztizálják 2017-ig. Ez utóbbinak faktorai az energiaárak emelkedése, a teljes foglalkoztatottságra és kapacitáskihasználásra való törekvés.

A fejlett országokban a növekedés a 90-es évekéhez hasonló, 2008 és 2017 között átlagosan 2,5% lesz, az EU-ban és Japánban a korábbi alacsonyabbról 2% körülire áll be. Megjegyzik, hogy az EU bővítését jelentő közép- és kelet-európai országok bár kereskedelmi és befektetési lehetőségeket jelentenek, az EU strukturális és munkaügyi merevségei miatt nem tudnak gyors növekedést elérni.

A fejlődő országok gazdasági növekedése 2008 és 2017 között 5,8% évi átlagnak megfelelően fog alakulni. Ebben nagy szerepet játszik majd a nagyarányú élelmiszerigény-növekedés, ezen belül az étrendi struktúra változása

sa a növényi (gabona-) alapúról a több hús- és tejfogyasztás irányába. A fejlődő régiók közül Latin-Amerika 4%-os, Délkelet-Ázsia 5,1%-os, Kína 8%-os növekedési rátát fog elérni a prognosztizált időszakban. India szintén 8%-os növekedést ér el, ezen belül mint alacsony jövedelmű ország 2007 és 2017 között az egy főre jutó jövedelem 664-ről 1200 dollárra nő.

Folytatódik a népesség növekedésének lassulása, így az előrejelzés szerint az 1980. évi 1,7%-os szaporulat az időszak végére, 2017-ben évi 1,1%-osra csökken. Ugyanez a fejlett országokban 0,4 volt, illetve 0,1% lesz. Mindez azt eredményezi, hogy a fejlődő országok népessége 2017-ben a világ népességének mintegy 84%-át fogja kitenni. Kína és India, a világ népességének több, mint egyharmadát kitevő országokban 1981–90 között 1,5, illetve 2,1, míg 2008–17 között 0,6, illetve 1,5%-os növekedést ért, illetve fog elérni. Ugyanezek az adatok Brazíliában 2,1, illetve 0,8%, a szub-szaharai országokban 2,9, illetve 2,2% mértékben alakulnak.

A tanulmány ezután az USA termelésével és piacával foglalkozik, levonva a világ gazdasági folyamataiból a következtetéseket. Lényegében a hús- és baromfitermelés visszaesését mutatja be, ennek fő okaként pedig a gabona- és szójaárak emelkedését említi. Ezen belül az etanol iránti keresletnek van szerepe, ugyanakkor a gabonából

gyártott alkohol melléktermékei inkább a kérődzőkkel, mintsem a baromfival hasznosíthatók. Ennek eredményeként a baromfitermelés 2012-ig lassuló növekedést vagy szinte stagnálást mutat majd, de 2013-tól ismét lendületbe jön. Az export nő, majd a hazai fogyasztás is fellendül.

Számokban igen érdekes, hogy az USA-ban az 1 főre jutó összes hús-fogyasztás 2006-ban még 101 kg volt, ez 2012-re 97 kg-ra csökkent, 2017-re pedig már ismét több, mint 98,5 kg, amely növekedés lényegében baromfiból történik. Ugyancsak érdekes és a jövedelmi viszonyokra is utal, hogy a lakosság 2009-ben jövedelme 3,22%-át költötte húsrá, ezen belül 1,62%-át baromfihúsrá, ez 2017-ben 2,97, illetve 1,26% lesz. A hazai piac dominanciája mellett fellendül az export, még az ár-növekedések ellenére is, mert az egész világon a globális gazdasági növekedés a fogyasztás hajtóerejeként hat, emellett a gyenge dollár kedvez az exportnak. Az USA termelőinek elsősorban brazil irányból továbbra is igen kemény versennyel kell szembenézniük.

A tanulmány számunkra is nagyon hasznos tanulságokat hordoz magában, ami egyrészt a világgazdaság folyamatainak alapos és naprakész ismereteit igényli, másrészt támpontot nyújt a hús-, illetve baromfitermelő, az önellátást jóval meghaladni képes országoknak, így feltétlenül Magyarországnak is ahhoz, hogy bátrabban nyúljon egy a mainál sokkal hatékonyabb és fokozottabban ösztönző agrár-, illetve külkereskedelmi politikához, amelynek alapfeltétele a munkahelyteremtéssel beindított gazdasági növekedés, mindenekelőtt az állattenyésztési és élelmiszer-ipari ágazatokban.

Kállay Béla,

a World Poultry 2008-2009. számai nyomán

A hazai baromfiexport és -import alakulása

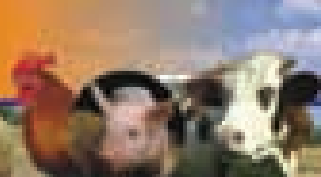
	2008 (tonna)	2008 (1000 EUR)	2009 (tonna)	2009 (1000 EUR)	2009/2008 %
Baromfihúsexport	129 336	373 803	13 5596	333 374	104,8 ill. 89,2
Átlagár EUR/t		2 890		2 459	85,1
Baromfihús import	60 581	64 242	48 939	52 495	80,8 ill. 81,7
Átlagár EUR/t		1 060		932	87,9
Baromfihús export /import szaldó		+309 561		+280 879	90,7

Forrás: KSH, AKI, FVM (2010)

Suni

SERVICE UNIVERSAL KFT.

Agregátorként

Érdeklődés/Szaktanácsadás
 „SUNI” Service Universal Kft.
 1105 Budapest, Kelemen u. 25.
 Tel./Fax.: +36/1-262-6446
 E-mail: bioadalek@suni-kft.hu

www.suni-kft.hu

A német agrel GmbH által, kizárólag aromás növényi kivonatokból gyártott „NEM BIOCID LISTÁS” takarmány-adalékokkal garantáltan eredményes védekezés a MADÁRTETŰATKA ellen és bizonyítottan jobb hozamok a nagyüzemi haszonállat tartásban!

Ajánlott termékek:

BIOSEPT.CIT: Csak növényi kivonatokból előállított, széles spektrumú szerves fertőtlenítő szer. Alkalmazható permetezésre és a takarmánnyal vagy az itatóvízzel adagolva belsőleg is! Mind tojóállománynál mind pedig brojler-telepen is alkalmazható, mivel a BIOSEPT.CIT termék nem tartalmaz vegyszerszármazékot és sem a tojás sem a baromfihús ízét nem változtatja meg!

LENTYPUR PLUS: A tojótyúkrok itatóvizébe keverendő adalék, mely garantáltan hatásos a madártetű atka ellen oly módon, hogy 5-6 napos kezelést követően a benne lévő aromás növényi adalékok aktivizálják a baromfi belső, organikus védekezését. A stabil immunállapot ellehetetleníti az atkák vérszívását. Alkalmazásával a madártetű atkás fertőzés megszüntethető és/vagy megelőzhető!

LENTY OIL: Növényi „éter-olajokból” készülő permetezőszer a madártetű atkák és más hasonló élősködők ellen a baromfitartásnál. Az állatok jelenlétében is alkalmazható! Amint a permetezés az atkákat közvetlenül éri, vagy azok rámásznak a permetezett felületre az éterolajos permetezőszer bevonja az atka testfelületét, és ezzel ellehetetleníti az atka légzését. A termék „csali-adalékot” is tartalmaz, mely (másodlagos hatásként) magához vonzza az atkákat!

LENTY DRY: Aromatikus növény kivonatokkal bevont por alakú termék, istállóbeli felületek kezelésére madártetű atka eliminálására és salmonella fertőzés elhárítására. A termék egyúttal hatásos védelmet nyújt az istállóban előforduló szinte valamennyi kártékony csira ellen.

SILLIBANIN: Igazoltan nagyhatású BIOSTIMULÁTOR, mely a sejtek fokozottabb oxigénellátásán keresztül az immunreakciókat segíti. SILLIBANIN itatóvíz adagolásával a máj és a vese sejtek könnyebben regenerálódnak. A termékben lévő növényi extraktumok, minden negatív mellékhatás nélkül támogatják a szervek működését.

OPIMMUN: Itatóvíz adalék, mely az állatok ízlelő-bimbóira hatva étvágygerjesztő és immunerősítő hatást vált ki. Alkalmazásával az állatok természetes módon tudnak védekezni az istállóban előforduló különböző fertőzések ellen is. Az itatóvíz-adalék alkalmazása sem a vágóállatok húzában sem a tojt tojások ízében nem okoz íz elváltozást, vagy más negatív kihatást - elváltozást.

LAYMAX: Takarmány-adalék termék használata a baromfinál jobb tojáshozamot és jobb takarmányhasznosítást eredményez! A termék növényi kivonatokból készül s ezek az aromatikus mikrotápanyagok-, nyomelemek és aktív savak hozzásegítik az állatot, hogy jobban, akár jól viselje a „kényszer-teljesítményes” időszakok által keltett megterheléseket.

LENTYVER: Itatóvíz adalék termék, mely mind baromfinál, mind sertésnél alkalmazható a bélrendszerükben előforduló ektoparaziták kiűzésére. Két nap alatt kifejti hatását!

MYROTININ: Növényi aromás extraktumokból készülő sűrűn folyó koncentrátum, mely a tenyészállat-istálló „lég-higiéniájának” javítására szolgál. Indirekt hatása van az állatok jobb tüdőműködésére, és a jobb légcsere révén immunrendszerükre. A koncentrátumot előírt arányban vízzel keverve, hideg ködképzéses technológiával kell az istállóba kijuttatni.

Cégünk a termékek felhasználásáról a Gyártó állatorvos fejlesztő mérnöke közreműködésével térítésmentes előadást ill. szakmai napot rendez 2010. június 21-én

(Napfény Hotel 1105, Budapest), melyre az alábbi elérhetőségeken várjuk jelentkezésüket:

Mobil: +36-70-620-6599, tel.: +36-1-261-4120, e-mail: bioadalek@suni-kft.hu

Termékeinkről bővebb információt honlapunkon: <http://suni-kft.hu> található/nak.

Baromfiinfluenza statisztika – 2009

A múlt évben 17 ország jelentette a H5N1 vírus okozta AI (madárinfluenza) kitörését házi baromfiban és vadmadarakban. 2003 és 2010 között 65 ország jelentett ilyen fertőzést. 2009-ben 5 ország jelentett humán fertőzést, 2008-ban 6 országban történt ilyen. A Világ Egészségügyi Szervezet szerint 2009-ben 72 humán esetből 32 volt fatális. A fejlődő országokban volt erősebb a járványhelyzet, Indonéziában a 32 humán H5N1 esetből 19 volt halálos, Vietnamban 6, Kínában 4, Egyiptomban 4.

Egyiptomra egyébként a 72 humán esetből 39 jutott. 2006-ban volt a csúcspont, amikor 79 eset volt, ez csökkent 2003-tól 2009 decemberéig, ugyanis 467 humán esetet erősítettek meg, amelyből 282 volt halálos.

Az Egyesült Királyságban 7 nagy élelmiszerlánc viszonylatában a minták 65%-ában találtak *Campylobacter* fertőzést. Az ügynökség a brit feldolgozókkal együttműködve már dolgozik a feldolgozók higiénés és biobiztonsági intézkedéseinek megerősítésén, mégpedig egy lehetséges atmoszférikus csomagolási megoldással.

Egyesült Királyság – szenzációs „Smart” csomagolási módszer

A Kelet-angliai Egyetem partnereket keres az új Smart csomagolás kereskedelmi elterjesztésére nanotechnológiával, amely a kezelő személyzetet alkalmassá teszi arra, hogy a

Nemzetközi hírek

húsellátó láncon belül igazolni tudják a termékek frissességét. Az új módszer kidolgozója Thomas Nann kémikus és nanospecialista az egyetemen kifejlesztett egy olyan módszert, amely azokra a biogénikus aminokra teszi érzékennyé a rendszert, amelyek a hús és a hal baktériumos romlásánál keletkeznek. A technológia során olyan szenzort építenek be a csomagolásba, amely a kezelőnek lehetővé teszi a frissesség ellenőrzését UV-fény alkalmazásával. Ennek az eszköze hasonló egy kódleolvasóhoz, amit egyszerűen a csomagolásra kell ráhelyezni és a luminescens fény változása kimutatja a frissesség vagy a romlás állapotát. A piacutatók megállapították, hogy ennek óriási jelentősége van, hiszen a módszer a fogyasztót már eleve nem engedi a bizonytalan termékek közelébe, mert a személyzet a romlott terméket kiemeli, mielőtt az a fogyasztóhoz érne. Az egyetem szabadalmaztatja az eljárást, a licenc megvásárlásánál az Egyesült Királyság elsőbbséget élvez.

tett egy olyan módszert, amely azokra a biogénikus aminokra teszi érzékennyé a rendszert, amelyek a hús és a hal baktériumos romlásánál keletkeznek. A technológia során olyan szenzort építenek be a csomagolásba, amely a kezelőnek lehetővé teszi a frissesség ellenőrzését UV-fény alkalmazásával. Ennek az eszköze hasonló egy kódleolvasóhoz, amit egyszerűen a csomagolásra kell ráhelyezni és a luminescens fény változása kimutatja a frissesség vagy a romlás állapotát. A piacutatók megállapították, hogy ennek óriási jelentősége van, hiszen a módszer a fogyasztót már eleve nem engedi a bizonytalan termékek közelébe, mert a személyzet a romlott terméket kiemeli, mielőtt az a fogyasztóhoz érne. Az egyetem szabadalmaztatja az eljárást, a licenc megvásárlásánál az Egyesült Királyság elsőbbséget élvez.

Oroszország – növekedő baromfitermelés

Oroszországban a baromfitermelés 2008-ról 2009-re 15%-kal nőtt és elérte a közel 2,4 millió tonnát. Ez az oroszországi összes hústermelés 72%-át teszi ki. Medvegyev orosz elnök biztatja a gazdasági vezetést, hogy folytassák az új állattartó telepek létesítését. Az Szövetségi Fogyasztói Szolgálat kimutatta, hogy decemberben már 20%-kal csökkent az import.

A PI 2010/3-4.sz. nyomán összeállította: Kállay B.

HŐSTRESSZ ELLEN VAN MEGOLDÁS

FIX NET COOLING

ISTALLÓBA TELEPÍTHETŐ HŰTŐ-PÁRASÍTÓ RENDSZER

AMIT NYER:

- Mély hőmérséklet
- Szabályozott páratartalom
- Porképzés, mely elősegíti a húsra
- Az előálló drovfitikus csökkentése
- Növekedő tejtermelés
- Emelkedő súlygyarapodás
- Tejhozam emelkedés

Megtérülés egy szezon alatt!

www.parasitas.hu

FIX NET Kft.
2051 Békéscsaba, Tiszavirág u. 8.
Tel: (06) 309-9401, Fax: (06) 309-9402
E-mail: info@fixnet-kft.hu
www.fixnet-kft.hu

Suni

Tőjéstermelők és Haszonállattartók Figyelem!

Végre Magyarországon is kaphatók

Nyugat-Európában már több év óta használt „NEM BŐGID”- listás

kiszáradt, aromás növényi kivonatokból gyártott hatóanyagok és/vagy takarmány adalékok, medárterelő-efka és salmonella ellen, ill. többféle célból a haszonállat tartásnál takarmány-kiegészítő és fertőtlenítő céllal.

Erősen meghívjuk Önöket

2010. június 21-én

megrendezendő első szakmai napunkra, melyet az AGREL Agrár Fejlesztő GmbH állatorvos főtechnológusa, Dipl. vet. Ing. Lutz Wudde úr tart.

A szakmai napon való részvétel díjtérsmentes!

Jelentkezéseiket, kéréseket, 2010. június 10-ig az alábbi telefonszámon jelezzék felénk: +36-70-620-6599

ÉRTÉKESÍTÉS - SZAKTANÁCSADÁS - FALYAZATIRÁS
1105 Budapest, Kelemen u. 23. Tel/Fax: +36-1-262-6440
E-mail: boaderek@sunni-kft.hu

pulSFOG

pulSFOG® ködképzőgépek
(Aeroszol generátorok) teljes választéka
pályázathoz MVH gépkódokkal

Alkalmazási területek:

- Kül- és beltéri rovarirtás
- Istálló, silófertőtlenítés
- Szünyög-, légyirtás

APRÓ CSEPP KFT. uly@viamail.hu
HÍVJON: 06-30-922-56-66

APRÓ-CSEPP

Gazdakör a Duna Televízióban

GAZDAKÖR

Az agrárium, a vidék és a környezeti kultúra területén tevékenykedők bemutatása és a vidék világa iránt érdeklődő városi lakosság tájékoztatása.

Itt az ideje, hogy a vidék népe, a mezőgazdaságban és a hozzá kapcsolódó iparágakban boldogulásukat keresők öntudatra ébredjenek, és a városi szemléletű politikusokhoz, gazdasági érdekcsoportokhoz való szolgai igazodás helyett saját javukat nézzék.

Ezért hoztuk létre egy évvel ezelőtt a Szent István Médiastúdiót, hogy az Önhöz hasonló érdeklődő, nyitott lelkű embereknek segítsünk ebben az eszmélésben. A vidék világa ugyanis, mint finom háló, ezer szállal fonódik össze, átszövi a társadalom, a gazdaság és a kultúra egész területét. Ezt a gazdag világot kell felmérnünk, bemutatnunk és ezek ismeretében a jövőnk céljait megfogalmaznunk.

A **Gazdakör** c. műsor az egész világon nézhető a **Duna Televízió** műsoraként. A magazinműsor hétköznaponként reggel 5.30–5.50 között jelentkezik, elsősorban gazdálkodást érintő témákkal.

Szombat reggel 6.00–6.50 között könnyedebb hangvételű filmek láthatók a vidék, a természet, a népi kultúra értékeiről, érdekes személyiségekről, látványos eseményekről, a falvak világát érintő gondokról, eredményekről.

A Szent István Médiastúdió internetes újságján – www.gazdakor.szie.hu –

minden fontos hír megtalálható írott formában az agráriumot, a vidéket és a természetet érintő témakörökben. A Gazdakör műsorai visszamenőleg bármikor megnézhetők.

Mindez csak akkor sikerülhet, ha érdeklődésével megtisztel minket! Nézze műsorunkat, olvassa internetes újságunkat!

Pekár István, stúdióvezető

Szent István Egyetem
Gazdasági- és Társadalomtudományi Kar
SZENT ISTVÁN MÉDIASTÚDIÓ

2100 Gödöllő, Tessedik út 6.
Telefon: 06-28-521-111 • Fax: 06-28-521-119
E-mail1: gazdakor.szie@gmail.com • Email2: studio@gazdakor.szie.hu

Fiatal gazdák a Közös Agrárpolitikáról

Az AGRYA (a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége) a CERYC (Közép-európai Fiatal Gazda Központ) együttműködési program keretei között, az Agrárgazdasági Kutató Intézettel karöltve konferenciát szervezett Tatán a közelmúltban. A rendezvény célja, hogy a 2013 utáni Közös Agrárpolitika vitájához kapcsolódóan áttekintse a régió országainak álláspontját, kiemelten kezelve a fiatal gazdák és a generációváltás kérdéseit.

A rendezvényre előadóként az agrárpolitikával foglalkozó kutatókat, a fiatal gazdák képviselőit valamint a lengyel és román agrárminisztérium képviselőjét hívták meg a szervezők. Az előadások három fő téma köré szerveződtek: a Közös Agrárpolitika és a generációváltás; a mezőgazdasági közjavak előállításának szerepe a jövő gazdálkodói számára; valamint a mezőgazdaság versenyképességét szolgáló Közös Agrárpolitika.

A közép-kelet-európai tagállamok mezőgazdaságát eltérő mértékben ugyan, de alapvetően érinti a generációváltás kérdésköre. Mindenütt az elöregedő gazdátársadalom a jellemző, amit az agrárpolitika csak részben tud kezelni. Természetesen társadalmi problémák is felmerültek, amelyek megoldása már inkább nemzeti hatáskörbe tartozik. Megismerhettük – többek között – a Közös Agrárpolitika generációváltást támogató intézkedéseit (fiatal gazdálkodók induló támogatása; gazdaságátadás támogatása; tíz százalékos többlettámogatás egyes vidékfejlesztési támogatási jogcímekekhez), így lehetőség volt az egyes országokban megvalósított programok és elért eredmények összehasonlítására. Hazánkban kiemelendő a gazdaságátadási támogatás jelentős aluligénylése (mindössze 61 támogatási kérelem, amelyből 36 nyert), míg Romániában a fiatal gazdák induló támogatása mutat egyelőre jelentős kihasználatlanságot (eddig a forrásoknak mindösszesen a 2–3 százalékát hívták le). Lengyelországban az alacsony mezőgazdasági jövedelmezőség miatt egyre égetőbb probléma a fiatal gazdálkodók más szektorokba való „elvándorlása”. Csehországban a hazaihoz hasonló kétpólusú gazdaságszerkezet jellemző (a magángazdálkodók a teljes terület 26 százalékát használják 29 ha átlagos művelt területtel, s társas vállalkozások a 74 százalékát 1006 hektáros átlagterülettel). Az előadásokat élénk érdeklődés követte: a résztvevők – egyebek mellett – rákérdeztek az egyes országokban működő gazdálkodói együttműködésekre, a félig önálló gazdaságok helyzetére, a földszerezés nehézségeire, a helyi termékek szerepére.

A közjavak és a mezőgazdaság kapcsolata kiemelt területe a KAP-reformnak. A mezőgazdasággal kapcsolatban egyre több elvárást fogalmaztak meg a jelenlévő szakemberek (egészséges élelmiszerek előállítás, energiaforrások takarékos felhasználása, környezetterhelés csökkentése, a vízbázisok és a termőföld védelme, a kultúrtáj ápolása, az élhető vidék fenntartása), amelyeket a piac nem mindig honorál, de az agrárpolitikának számba kell vennie. A lengyel példa követendő lehet: határozott állásponttal rendelkeznek a KAP számukra kívánatos reformjáról mind a közvetlen kifizetések és a piaci intézkedések, mind a vidékfejlesztési támogatások területén. A hazai zöld gazdaságfejlesztési koncepció bemutatását élénk érdeklődés kísérte.

A harmadik csoport három előadása a versenyképesség oldaláról fogalmazott meg a KAP jövőjével kapcsolatos álláspontokat. A célzott agrárpolitikai intézkedések (célzott kifizetések) számos előnnyel járhatnak: több szempontból hatékonyabbak tudnak lenni, mint a széles körű általános intézkedések. A közös pontok megtalálása és megfogalmazása, a közös hang (elsősorban a hasonló problémákkal szembesülő kelet-közép-európai tagállamok) kialakítása alapvető fontosságú a KAP átalakítása kapcsán, ugyanis együtt hatékonyabbá tehető az érdekek képviselése.

agrárrium

AGRÁR- ÉS PIACGAZDASÁG

2010. május

20. évfolyam 5. szám

Szerkesztőbizottság

Elnök

Dr. Szalay Attila

Tagok

Dr. Jávor András

Gondos Imre

Dr. Deme Pál

Torma Gyula

Felelős szerkesztő

Szujó Béla

Kiadó

Szaktudás Kiadó Ház Zrt.

1142 Budapest

Erzsébet királyné útja 36/B

Telefon: 273-2180, 273-2181

Előfizetés:

info@szaktudas.hu

Felelős kiadó

Farkas Tamás,

vezérigazgató

Lapalapító

Farkas József,

elnök

Nyomdai előkészítés

Bencze Sándor

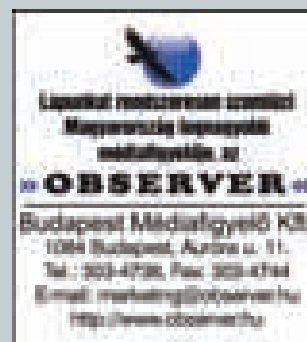
Nyomás

Offset és Játékkártya Nyomda Zrt.

A Goldmann Csoport tagja

Felelős vezető: Gerhard Stocker

HU-ISSN 1215-8380

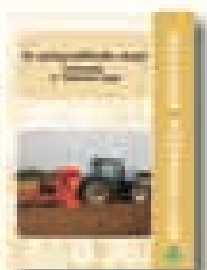
-35%

A Szaktudás Kiadó Könyvajánlata

**Dr. Wallendaus Árpád (szerk.):
Az agrárgazdálkodás alapjai**

A műtergardo oklevél megszerzéséhez szükséges növénytermesztési, gépészeti, állattartási és kertészeti ismeretek enciklopédikus jellegűek, ezért az egyes ágazatok ismeretanyagából az alapfogalmak rendszerezésére, a témakörök áttekintésére, a gyakorlati kapcsolatokra helyezték a hangsúlyt. Ezen kívül a kötet tartalmazza a szélsőséges munka- és környezet-, valamint társadalmi előírásokat is.

~~2990 Ft helyett~~ **1924 Ft**

**Dr. Bak János – Dr. Kelemen Zsolt – Dr. Tóth László:
Szőlőtakarmányok betakarítása, tárolása és etetése**

A könyv legújabb, bővített és átdolgozott kiadásában a szerzők részletesen ismertetik a száraz- és sörnytakarmányok betakarításának, a szárításának, a takarmányok erjesztéses tartósításának, tárolásának legmodernebb gépi berendezéseit és eljárásait, illetve a szarvasmarhatelepeken való takarmányozás legkorszerűbb módjait.

~~2990 Ft helyett~~ **1944 Ft**

**Dr. Nagy Jenő:
Ökológiai gazdálkodás**

A kötet az ökológiai gazdálkodás keretein belül mutatja be a szárazföldi növénytermesztés, a gyepgazdálkodás, az állattenyésztés, a zöldség- és gyümölcstermesztés lehetőségeit. Azzal a nem titkolt szándékkal, hogy megismertessen az ilyen termelés során előállított termékekkel, hogy a tevékenységekre termelői, termékek fogyasztására pedig minél több pártoló fogyasztót szerezzen.

~~2990 Ft helyett~~ **1924 Ft**

Kerek Zoltán – Marsalek Sándor:

Gazdaságos zöldségtermesztés – problémafelvetések, megoldások

A könyv szerzőinek célja, hogy hazai és nemzetközi példák alapján felkutatassák és bemutassák a korszerű és gazdaságos menőgazdasági tevékenység lehetőségeit, a jövedelmező zöldségtermesztés feltételeit és követelményeit. Ezen célú figyelembe véve, néhány fontosabb zöldségfaj termeléséhez konkrét technológiát is kidolgoztak, sikeres hasznosításuk reményében.

~~4990 Ft helyett~~ **3244 Ft**

Tekintse meg a Szaktudás Kiadó Ház Zrt. teljes könyvkínálatát, és regisztráljon könyvklubtagnak a www.szaktudas.hu weboldalon, hogy további kedvezményekben részesülhessen!

Telefonon, illetve internetes megrendelés esetén a fent megjelölt 35%-os kedvezmény csupán az Áprílium 2010 május havi számára érvényes!

M E G R E N D E L Ő L A P

Ezen megrendelési postaláttal az alábbi könyvet:

- Dr. Wallendaus Árpád (szerk.): Az agrárgazdálkodás alapjai (2990 Ft helyett 1924 Ft)
- Dr. Bak J. – Dr. Kelemen Zs. – Dr. Tóth L.: Szőlőtakarmányok betakarítása, tárolása és etetése (2990 Ft helyett 1944 Ft)
- Dr. Nagy Jenő: Ökológiai gazdálkodás (2990 Ft helyett 1924 Ft)
- Kerek Zoltán – Marsalek Sándor: Gazdaságos zöldségtermesztés – problémafelvetések, megoldások (4990 Ft helyett 3244 Ft)

Megrendelő

Név:

Cím:

E-mail cím:

Számlázási név**):

Számlázási cím**):

A könyv ára és a postai költség az átvételkor fizetendő!

Aláírás

**Aláírás az átvétel előzőleg, amennyiben az, nem egyezik a megrendelő adataival.

